

VYSOKÁ ŠKOLA BÁŇSKÁ – TECHNICKÁ UNIVERZITA OSTRAVA
EKONOMICKÁ FAKULTA

KATEDRA VEŘEJNÉ EKONOMIKY A SPRÁVY

Problematika vybraného institutu daně z příjmů v České republice a na Slovensku
Selected Personal Income Tax Issues in the Czech Republic and Slovakia

Student: Bc. Renáta Medvecká
Vedoucí diplomové práce: prof. Ing. Jan Šírký, CSc.

Ostrava 2011

Prohlášení

„Místopřísežně prohlašuji, že jsem celou diplomovou práci včetně všech příloh vypracovala samostatně, příloha č. 6 a příloha č. 7 jsou formuláře daňového přiznání. Všechny použité zdroje uvádím v seznamu použité literatury.“

Děkuji vedoucímu práce Janu Širokému za odbornou pomoc při tvorbě diplomové práce.

V Ostravě, 29. dubna 2011

Renáta Medvecká

OBSAH

1 ÚVOD	6
2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE.....	8
2.1 Základní pojmy	8
2.2 Systém zdravotního a sociálního pojištění v ČR.....	11
2.2.1 Systém zdravotního pojištění v ČR.....	12
2.2.2 Systém sociálního pojištění v ČR	13
2.3 Vývoj daně z příjmů fyzických osob od roku 2000 - 2010.....	15
2.4 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky.....	17
2.5 Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti	18
2.6 Příjmy z kapitálového majetku.....	19
2.7 Příjmy z pronájmu	20
2.8 Ostatní příjmy.....	21
2.9 Odčitatelné položky od základu daně.....	22
2.10 Slevy na dani	23
2.10.1 Druhy slev na dani dle § 35ba ZDP	24
2.11 Daňové zvýhodnění.....	25
2.11.1 Daňový bonus	26
2.12 Příklad výpočtu čisté mzdy pro rok 2010.....	27
2.13 Daňové přiznání	28
3 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB NA SLOVENSKU	29
3.1 Základní pojmy	29
3.2 Systém sociálního a zdravotního pojištění v SR	32
3.2.1 Zdravotní pojištění	32
3.2.2 Sociální pojištění.....	33
3.3 Vývoj daně z příjmů fyzických osob na Slovensku v období 2000 - 2010.....	34
3.4 Příjmy ze závislé činnosti.....	37
3.5 Příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu.....	40
3.6 Příjmy z kapitálového majetku.....	42
3.7 Nezdánitelná část základu daně.....	44
3.8 Daňový bonus.....	46
3.9 Příklad výpočtu čisté mzdy pro rok 2010.....	47
3.10 Daňové přiznání	48
4 KOMPARACE DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB NA VYBRANÝCH PŘÍKLADECH.....	49
4.1 Daň z příjmů ze závislé činnosti v letech 2000, 2004, 2008 a 2010	49
4.1.1 Daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků v roce 2000.....	50
4.1.2 Daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků v roce 2004.....	53
4.1.3 Daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků v roce 2008.....	57
4.1.4 Daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků v roce 2010.....	59
4.1.5 Analýza dosažených výsledků	63
4.2 Efektivní sazba daně.....	65
4.2.1 Zdanění českého zaměstnance 15 % a 20,1 % sazbou daně za rok 2010	67
4.2.2 Zdanění zaměstnance v ČR a SR 2010	68
4.3. Roční zúčtování daně z příjmů fyzických osob v ČR a SR v letech 2000 a 2010	70

4.3.1. Rozdíl v ročním zúčtování daně z příjmů fyzických osob v roce 2000 a 2010 v ČR.....	70
4.3.2. Rozdíl v ročním zúčtování daně z příjmů fyzických osob v roce 2000 a 2010 v SR.....	72
5 ZÁVĚR.....	74
SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	76
SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ	81
SEZNAM TABULEK A GRAFŮ	82

1 ÚVOD

Téma mé diplomové práce se nazývá Problematika vybraného institutu daně z příjmů v České republice a na Slovensku. Výběr tématu diplomového semináře jsem pečlivě zvažovala, jelikož má odrazit mé dosažené znalosti a dovednosti během celého studia. Diplomová práce je tedy zaměřena na srovnání daně z příjmů fyzických osob v České republice a na Slovensku. Je to oblast, která se víceméně dotýká každého z nás, a o to víc mě zajímalo, jak se tato daň v průběhu posledních deseti let v systému daní změnila a to nejenom u nás, ale i na Slovensku. Česká a Slovenská republika do 1. 1. 1993 tvořily jeden stát a tudíž podmínky pro zdaňování příjmů byly jednotné pro všechny občany. Daňová povinnost u daně z příjmů se váže bezprostředně na důchod neboli příjem daňového subjektu. Stát nám vytváří podmínky nutné pro to, abychom mohli dosáhnout tohoto příjmu, a zároveň tvoří zákony, podle kterých se subjekty ve státě řídí při výpočtu daňové povinnosti. Osobní důchodové daně jsou ve většině zemí považovány za jedny z nejdůležitějších a je jim přisuzována největší míra komplexnosti a spravedlnosti.

Cílem mé diplomové práce je tedy seznámení s problematikou daně z příjmů fyzických osob v České republice a na Slovensku v letech 2000 – 2010. Cílem této práce není podrobně zkoumat daň z příjmů fyzických osob v každém roce zvlášť, ale nastínit ty nejvýraznější změny a podobnosti v systému. Jelikož je téma této práce velice obsáhlé, zaměřím se pouze na jednu skupinu příjmů fyzických osob, a to na příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky a jejich následné zdaňování.

V první kapitole jsem se zaměřila na daň z příjmů fyzických osob v České republice. Od roku 2000 do roku 2010 došlo k řadě rozsáhlých legislativních změn, které se výrazně projeví na zdaňování příjmů fyzických osob. Zásadním rokem je pro Českou republiku rok 2008, kdy došlo k daňové reformě. Jednou z nejvýznamnějších změn bylo zavedení lineární sazby daně a upuštění od klouzavě progresivního zdaňování příjmů, které se používalo již od roku 1993. Zaměstnancům se tímto mění mzda na tzv. superhrubou mzdu a dochází k zavedení maximálního vyměřovacího základu pro výpočet zákonného pojistného u fyzických osob. Zákon o daních z příjmů se postupně stává velmi složitou normou. Do této kapitoly jsem zapracovala i stručný popis zdravotního a sociálního pojištění, jelikož s nimi budu pracovat v poslední části této práce.

V další kapitole jsem popsala daň z příjmů fyzických osob na Slovensku. I zde došlo během let k více či méně závažným legislativním úpravám, jež se odrazily na zdaňování příjmů fyzických osob. Slovenská daňová reforma, která proběhla v roce 2004, byla doprovázena sociální a důchodovou reformou a reformou systému zdravotnictví a je považována za jednu z nejpropracovanějších a nejdůslednějších. Od tohoto roku je zavedena rovná sazba daně a liší se pravidla pro stanovení základu daně u jednotlivých typů subjektů. Reforma odstranila také veškeré výjimky a úlevy typu daňových prázdnin či zvláštních sazeb daně.

Poslední část jsem se věnovala komparaci daně z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků v České republice a na Slovensku. Kapitola se dělí na tři části. V první části této kapitoly jsem se zaměřila na porovnání čistých mezd, daňových odvodů a nezdánitelných částí zaměstnance v letech 2000, 2004, 2008 a 2010. Tato období jsem si vybrala záměrně, z důvodů provedených reforem v roce 2004 na Slovensku a v roce 2008 v České republice. Další část je zaměřena na určení rozdílů v měsíční daňové povinnosti u zaměstnance, jehož mzda je daná různými násobky průměrné měsíční mzdy v roce 2010. A v poslední části této kapitoly se věnuju ročnímu vyúčtování daně z příjmů fyzických osob v roce 2000 a 2010.

Ve druhé a třetí kapitole jsem využila analýzy daně z příjmů fyzických osob jak v České republice, tak i na Slovensku. Čtvrtá kapitola je založena na metodě komparace.

Práce vychází z legislativy účinné ke dni 31. 12. 2010 a byla dána k vazbě dne 20. 04. 2011).

2 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB V ČESKÉ REPUBLICE

Osobní důchodová daň patří mezi základní daně celého daňového systému ČR. Daň z příjmů se dotýká nejen každého podnikatele, ale prakticky každého občana tohoto státu, který je ekonomicky aktivní. Právě proto ji také lze označit za důležitý politický nástroj. Je přímou daní a je stanovena zákonem č. 586/1992 Sb. o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDP“). Stavba této daně je složitá, jelikož předmětem zdanění jsou příjmy získané z různých zdrojů. Za nejdůležitější vlastnost této daně lze považovat schopnost redistribuce vytvořeného důchodu osob s vyššími příjmy osobám s nižšími příjmy. Změny v osobní důchodové dani jsou velmi citlivě vnímány poplatníky této daně.

2.1 Základní pojmy

Poplatníky daně z příjmů fyzických osob (dále jen „DPFO“) jsou podle § 2 ZDP fyzické osoby. Poplatníkem této daně se rozumí osoba, která má na území republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržuje. Poplatníky lze rozdělit do dvou skupin na daňové rezidenty a nerezidenty.

- **Daňový rezident** je osoba, která má na území republiky bydliště nebo se zde obvykle zdržuje alespoň 183 dní a to buď souvisle, nebo v součtu dob pobytu a má daňovou povinnost, která se vztahuje jak na příjmy ze zdrojů na území České republiky, tak i na příjmy plynoucí ze zdrojů v zahraničí. Jedinou výjimkou, kdy lidé zdržující se na území ČR déle jak 183 dní a nemají zde trvalé bydliště, a nejsou považováni za daňové rezidenty, jsou poplatníci zdržující se pouze za účelem studia nebo léčení. Bydlištěm na území ČR se rozumí místo, kde má poplatník stálý byt.
- **Daňový nerezident** je osoba, která má příjmy v tuzemsku, ale nemá zde trvalé bydliště ani se zde obvykle nezdržuje. Dani z příjmů podléhají jen její tuzemské příjmy.

Pro případ, kdy má osoba trvalé bydliště v jiném státě a zdržuje se zároveň na území ČR, vznikly Smlouvy o zamezení dvojího zdanění. Jedná se o dvou nebo vícestranné mezinárodní dohody, které obsahují postupy jak zabránit dvojímu zdanění. Vytvoření vzorové smlouvy o zamezení dvojího zdanění v oboru daní z příjmů, které uzavřela Česká republika, je považováno za jeden z nejzásadnějších počínů OECD.

Zdaňovacím obdobím u daně z příjmů fyzických osob je kalendářní rok.

Předmět daně

Předmětem osobní důchodové daně je důchod dosažený poplatníkem za dané zdaňovací období. Dani podléhají všechny příjmy fyzických osob, bez ohledu na to zda jde o příjmy peněžní, naturální nebo získané směnou. Zákon zároveň stanoví, které příjmy předmětem daně nejsou nebo jsou od daně osvobozeny.

Předmětem daně z příjmů fyzických osob dle § 2 ZDP jsou:

- a) příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky,
- b) příjmy z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti,
- c) příjmy z kapitálového majetku,
- d) příjmy z pronájmu,
- e) ostatní příjmy.

Předmětem daně dle § 3 odstavce 4 ZDP nejsou:

- a) příjmy získané nabytím akcií nebo podílových listů podle zvláštního právního předpisu, který upravuje podmínky převodu majetku státu na jiné osoby
- b) úvěry a půjčky,
- c) příjmy z rozšíření nebo zúžení společného jmění manželů,
- d) příjem plynoucí z titulu spravedlivého zadostiučinění přiznaného Evropským soudem pro lidská práva,
- e) částka uhrazená zdravotní pojišťovnou, o kterou byl překročen limit regulačních poplatků a doplatků na léčiva nebo potraviny (podle zvláštních právních předpisů upravujících limity regulačních poplatků a doplatků na léčiva nebo potraviny),
- f) příjmy z vypořádání společného jmění manželů a z vypořádání mezi podílovými spoluvlastníky rozdělením majetku podle velikosti jejich podílů,
- g) příjmy poplatníka, který vypomáhá s domácími pracemi v zahraničí, a to za stravu a ubytování (au-pair),
- h) příjmy získané zděděním, darováním nebo vydáním nemovitosti, movité věci anebo majetkového práva (nesmí se ovšem jednat o příjmy a dary od zaměstnavatele, nebo získané v souvislosti s podnikáním anebo s jinou samostatnou výdělečnou činností).

Osvobození od daně

Některé příjmy jsou od daně z příjmů fyzických osob osvobozeny vždy, některé při splnění zákonných podmínek. Nedodržení těchto podmínek výrazně zvyšuje daňovou povinnost a snižuje čistý zisk z této obchodní transakce.

Ostatní příjmy jsou od daně osvobozeny za splnění zákonných podmínek. Patří zde tyto případy:

- příjmy z prodeje rodinného domu, bytu, včetně podílu na společných částech domu nebo spoluvlastnického podílu, pokud v něm prodávající měl bydliště nejméně po dobu dvou let bezprostředně před prodejem,
- příjmy z prodeje nemovitostí, bytů nebo nebytových prostor neuvedených v předchozím bodě, přesáhne-li doba mezi nabytím a prodejem dobu pěti let,
- příjmy z prodeje movitých věcí,
- příjmy z provozu malých vodních elektráren do výkonu 1MW, větrných elektráren, tepelných čerpadel, solárních zařízení, zařízení na výrobu a energetické využití bioplynu a dřevoplynu atd., v kalendářním roce, v němž byly poprvé uvedeny do provozu a v bezprostředně následujících pěti letech,
- náhrady přijaté v souvislosti s nápravou některých majetkových křivd,
- dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi,
- odměny vyplacené zdravotní správou dárčům za odběr krve a jiných biologických materiálů z lidského organismu,
- plnění z pojištění osob s výjimkou plnění pro případ dožití z pojištění pro případ dožití a plnění pro případ dožití z důchodového pojištění,
- plnění poskytovaná ozbrojenými silami vojákům v základní službě, žákům škol, kteří nejsou vojáci v činné službě, vojákům v záloze povolaným na cvičení,
- kázeňské odměny poskytované příslušníkům ozbrojených sil a sborů,
- výsluhové náležitosti a přídavek na bydlení u vojáků z povolání,
- příjmy z převodu členských práv družstva přesahuje-li doba mezi nabytím a převodem dobu pěti let,
- dotace ze státního rozpočtu, z rozpočtu obcí, krajů, státních fondů, Národního fondu podpor z Vinařského fondu, atd.

- příjmy z úroků z přeplatků zaviněných správcem daně, orgánem sociálního zabezpečení a příjmy z penále z přeplatků pojistného, které příslušná pojišťovna vrátila po uplynutí lhůty,
- příjmy plynoucí ve formě daru přijatého v souvislosti s podnikáním nebo jinou samostatnou výdělečnou činností jako reklamního předmětu opatřeného obchodním jménem poskytovatele tohoto daru, jehož hodnota nepřesahuje 500 Kč,
- příjmy z prodeje cenných papírů nabytých poplatníkem v rámci kupónové privatizace; příjmy z prodeje ostatních cenných papírů, přesáhne-li doba mezi nabytím a převodem těchto cenných papírů při jejich prodeji nebo vrácení dobu 6 měsíců, a dále příjmy z podílu připadající na podílový list při zrušení podílového fondu, přesáhne-li doba mezi nabytím podílového listu a dnem vyplacení podílu dobu 6 měsíců.

Sazba daně

Sazba daně z příjmů fyzických osob v roce 2010 činí 15 % ze základu daně. U zaměstnance je základem daně tzv. superhrubá mzda. Superhrubá mzda je hrubá mzda nesnížená o částky pojistného na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, které je povinen srážet a odvádět za zaměstnance zaměstnavatel ve výši 11 % ale zvýšená o částky odpovídající pojistnému na sociální zabezpečení a zdravotní pojištění, které je v důsledku těchto vyplácených mezd povinen platit zaměstnavatel sám za sebe, tj. 34 %. Daň se tedy počítá ze mzdových nákladů zaměstnavatele. Tento postup je ve světě neobvyklý a v minulosti tomu tak nebylo.

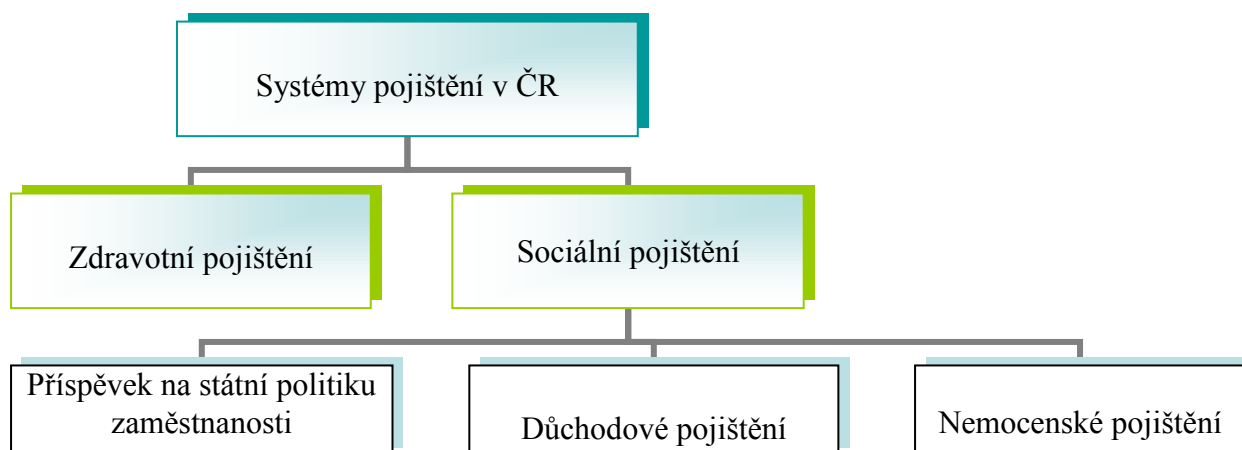
Základ daně

U každého z níže uvedených příjmů se počítá základ daně zvlášť, jedná se o tzv. dílčí základy, které se sečtou, a vypočte se daňová povinnost. Do základu daně se nezahrnují příjmy osvobozené od daně a příjmy, které jsou zdaněny zvláštní sazbou daně.

2.2 Systém zdravotního a sociálního pojištění v ČR

Sociálního pojištění se v ČR dělí dle obrázku č. 2.1.

Obrázek č. 2.1 Systém pojištění v ČR

Zdroj: Vlastní zpracování

2.2.1 Systém zdravotního pojištění v ČR

Zdravotní pojištění je stanoveno k úhradě nákladů zdravotní péče a zajišťuje nárok na bezplatnou základní zdravotní péči. Platit zdravotní pojištění je povinné. Zákon dělí plátce pojistného do tří skupin:

- zaměstnavatel odvádí část pojistného, které je povinen hradit za své zaměstnance a současně odvádí i část pojistného, které je povinen hradit zaměstnanec, srážkou z jeho mzdy nebo platu, a to i bez souhlasu zaměstnance,
- lidé, kteří pracují na živnostenský list, si hradí pojištění sami,
- v zákonem vymezených podmínkách hradí pojistné za některé skupiny obyvatel stát. Příkladem takové skupiny obyvatel jsou nezaopatřené děti, důchodce, příjemce rodičovského příspěvku, ženy na mateřské dovolené, uchazeče o zaměstnání vedené na ÚP, osoby ve vězení a další.

Všichni ostatní, kteří nespádají do výše jmenovaných skupin, např. ženy v domácnosti, které nepečují o děti, nezaměstnaní, kteří nejsou vedeni na ÚP, se o platbu pojištění musí starat sami.

Pojistné se platí soukromým zdravotním pojišťovnám. Občan si sám může zvolit, u které pojišťovny bude pojištěn. Zvolenou pojišťovnu lze změnit, ale pouze 1 x za 12 měsíců, vždy k počátku kalendářního čtvrtletí.

Sazba pojistného

Pojistné je stanoveno na 13,5 % z hrubé mzdy. Plátcí pojistného jsou zaměstnavatelé, zaměstnanci, osoby samostatně výdělečně činné dále jen „OSVČ“, osoby bez zdanitelných příjmů např. ženy v domácnosti, studenti nad 26 let a stát. V případě zaměstnaných pojištěnců hradí zaměstnavatel 9% a zaměstnanec přispívá 4,5 %. OSVČ platí 13,5 % z vyměřovacího základu, který vychází z průměrné mzdy¹ v národním hospodářství.

Vyměřovací základ

Minimální vyměřovací základ

Zdravotní pojištění se musí odvádět alespoň z minimální mzdy. Jestliže je tedy vyměřovací základ zaměstnance nižší než minimální mzda, musí zaměstnanec prostřednictvím svého zaměstnavatele doplatit zdravotní pojišťovně pojistné ve výši 13,5 % z rozdílu těchto základů.

Maximální vyměřovací základ

Výše pojistného je omezena maximálním vyměřovacím základem, který činí 72násobek průměrné mzdy. Pro rok 2010 je stanoven ve výši 1 707 048 Kč. Pokud v kalendářním roce dojde k překročení maximálního vyměřovacího základu, neplatí zaměstnanec ani zaměstnavatel pojistné z částky, která přesahuje maximální vyměřovací základ.

2.2.2 Systém sociálního pojištění v ČR

Sociální pojištění zahrnuje:

- pojistné na nemocenské pojištění,
- pojistné na důchodové pojištění,
- příspěvek na státní politiku zaměstnanosti.

---

¹ Průměrná mzda v roce 2010 je stanovena ve výši 23 709 Kč.

Mezi účastníky, kteří jsou součástí systému sociálního zabezpečení a státní politiky zaměstnanosti se řadí:

- zaměstnanci, pokud hradí nemocenské pojištění,
- OSVČ jež jsou povinny účastnit se na důchodovém pojištění a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti,
- osoby dobrovolně účastné na důchodovém pojištění,
- právnické nebo fyzické osoby, které zaměstnávají alespoň jednoho zaměstnance, organizační složky státu a služební úřady.

Sazby pojistného na sociální pojištění

Sazby pojistného činí

- a) u zaměstnavatele 25 % z vyměřovacího základu z toho 2,3 % na nemocenské pojištění, 21,5 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti,
- b) u zaměstnance 6,5 % z vyměřovacího základu,
- c) u OSVČ 29,2 % z vyměřovacího základu z toho 28 % na důchodové pojištění a 1,2 % na státní politiku zaměstnanosti, jde-li o OSVČ, která se účastní důchodového pojištění a 1,4 % na nemocenské, které je dobrovolné.
- d) u osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění 28 % z vyměřovacího základu.

Vyměřovací základ

Výše pojistného se stanoví procentní sazbou z vyměřovacího základu za rozhodné období.

Vyměřovacím základem je:

- u zaměstnavatele úhrn příjmů zaměstnance, které jsou předmětem daně z příjmu fyzických osob, a zaměstnavatel tento příjem zaměstnanci v daném měsíci v zaměstnání zúčtoval,
- u OSVČ je 50 % příjmu z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti po odpočtu výdajů vynaložených na jeho dosažení, zajištění a udržení. OSVČ si může určit i vyšší vyměřovací základ. Je-li vyměřovací základ nižší než minimální vyměřovací základ, pak se rovná tomuto minimu, je-li vyšší než maximální vyměřovací základ, pak se rovná tomuto maximu,
- u zaměstnance je úhrn příjmů, které jsou předmětem daně z příjmů fyzických osob a nejsou od této daně osvobozeny, a které mu zaměstnavatel zúčtoval v souvislosti

se zaměstnáním, které zakládá účast na nemocenském nebo jen na důchodovém pojištění (plnění v peněžní i nepeněžní formě a výhody poskytnuté zaměstnavatelem),

- u osoby dobrovolně účastné důchodového pojištění je částka, kterou si sám určí.

2.3 Vývoj daně z příjmů fyzických osob od roku 2000 - 2010

Daň z příjmů fyzických osob v České republice upravuje zákon č. 586/1992 Sb o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů. V průběhu let došlo v zákoně o daních z příjmů k řadě podstatných změn a novel. V České republice byla osobní důchodová daň novelizována od svého zavedení v roce 1993 již 112 krát. K významným změnám dále došlo novelou zákona č. 669/2004 Sb., účinnou od 1. 1. 2005. Tato novela přinesla úpravy ve zdaňování příjmů fyzických osob. Změny se týkají především zavedení daňového zvýhodnění na vyživované dítě, které je tvořeno slevou na dani a daňovým bonusem a nahradilo původní nezdánitelnou část základu daně na vyživované dítě.

Začátkem ledna roku 2006 došlo k další významné změně jako je nahrazení nezdánitelných částí základu daně (na poplatníka, na manželku, na poplatníka, pobírá-li invalidní důchod, na poplatníka, který je držitelem průkazu ZTP/P a na studenta) slevami na dani. Jedná se o slevy, které se nepřeklápí v daňový bonus, jako je tomu u daňového zvýhodnění na vyživované dítě.

Další významným změnám došlo v průběhu roku 2007, tyto změny byly součástí zákona o stabilizaci veřejných rozpočtů. Do konce roku 2007 byla sazba daně z příjmů fyzických osob klouzavě progresivní, přehled sazeb daně pro jednotlivá zdaňovací období let 2000 – 2007 vykazují tabulky níže uvedené.

Poslední významnou změnu přinesl zákon č. 261/2007 Sb., o stabilizaci veřejných rozpočtů, účinným od 1. 1. 2008. Od tohoto data dochází ke zcela zásadním změnám, které nemají obdoby. Upouští se od klouzavě progresivní stupnice daňové sazby a zavádí se jednotná sazba daně z příjmů fyzických osob ve výši 15 %. Takto zjištěnou daň poplatníka je možno ještě upravit o položky slev na dani, které zohledňují poplatníka a jeho rodinnou situaci. Názorný vývoj sazeb a pásem DZFO v období 2000 - 2010 ilustruje tab. č. 2.1.

Tabulka č. 2.1 Vývoj sazeb a pásem DZFO

2000

Základ daně		Daň	Ze základu
od Kč	do Kč		
0	102 000	15 %	
102 000	204 000	15 300 + 20 %	102 000 Kč
204 000	312 000	35 700 + 25 %	204 000 Kč
312 000	a více	62 700 + 32 %	312 000 Kč

2001-2005

Základ daně		Daň	Ze základu
od Kč	do Kč		
0	109 200	15%	
109 200	218 400	16 380 + 20 %	109 200 Kč
218 400	331 200	38 220 + 25 %	218 400 Kč
331 200	a více	66 420 + 32 %	331 200 Kč

2006-2007

Základ daně		Daň	Ze základu
od Kč	do Kč		
0	121 200	12 %	
121 200	218 400	14 544 + 19%	121 200 Kč
218 400	331 200	33 012 + 25%	218 400 Kč
331 200	a více	61 212 + 32%	331 200 Kč

2008

15 %	daň ze základu daně sníženého o nezdanitelnou část základu daně a o odčitatelné položky od základu daně zaokrouhleného na celá sta Kč dolů.
------	---

2009 – 2010

15%	ze základu daně
-----	-----------------

Zdroj: Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění příslušných novel.

2.4 Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky

Mzda je typickým představitelem příjmu ze závislé činnosti. Za příjem ze závislé činnosti však zákon o daních z příjmů považuje i příjmy, které plynou na základě obchodněprávního vztahu, dále pak příjmy zaměstnanců firmy z dohody o provedení práce a z dohody o provedení pracovní činnosti. Příjmy ze závislé činnosti jsou veškeré příjmy, které zaměstnavatel poskytuje zaměstnancům, kromě těch, které se nezahrnují do základu daně nebo jsou vyňaty ze zdanění a příjmů osvobozených od daně.

Mezi příjmy ze závislé činnosti dle § 6 odstavce 1 patří:

- příjmy ze současného nebo dřívějšího pracovněprávního, služebního nebo členského poměru a obdobného poměru, v nichž poplatník při výkonu práce pro plátce příjmu je povinen dbát příkazů plátce. Těmito příjmy se rozumějí i příjmy za práci žáků a studentů z praktického výcviku,
- příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností, a to i když nejsou povinni při výkonu práce pro družstvo nebo společnost dbát příkazů plátce a příjmy za práci likvidátorů,
- odměny členů statutárních orgánů a dalších orgánů právnických osob,
- příjmy plynoucí v souvislosti se současným, budoucím nebo dřívějším výkonem závislé činnosti nebo funkce,
- poskytuje-li zaměstnavatel zaměstnanci bezplatně motorové vozidlo k používání pro služební i soukromé účely, považuje se za příjem zaměstnance částka ve výši 1%, minimálně 1000 Kč vstupní ceny vozidla za každý i započatý kalendářní měsíc poskytnutí vozidla.

Za příjmy ze závislé činnosti se nepovažují náhrady cestovních výdajů poskytované s výkonem závislé činnosti, dále pak hodnota osobních ochranných pracovních prostředků, oděvů aj, zálohy od zaměstnavatele a náhrady za opotřebení vlastního náradí předmětů potřebných k práci.

Funkčními požitky se rozumí platy členů vlády, poslanců a senátorů, vedoucích úředníků státní správy, odměny funkcionářů samosprávy aj. Do funkčních požitků se nezahrnují

příjmy znalců a tlumočnicků, rozhodců, příjmy zprostředkovatelů kolektivních sporů a předmětem daně nejsou náhrady výdajů poskytované v souvislosti s výkonem funkce.

Dílčím základem daně, tzv. superhrubá mzda, je příjem ze závislé činnosti a funkční požitky, snížené o sražené nebo zaměstnancem uhrazené částky pojistného na sociální a zdravotní zabezpečení a navýšený o částky na sociální a zdravotní pojištění, které zaměstnavatel zaplatí za zaměstnance.

2.5 Příjmy z podnikání a z jiné samostatné výdělečné činnosti

Příjmy z podnikání zahrnují²

- Příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství; patří sem poplatníci, kteří uvedenou činnost provozují na základě registrace jako samostatně hospodařící rolník.
- Příjmy ze živnosti, což jsou příjmy dosahované podle zákona o živnostenském podnikání.
- Příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů. To jsou příjmy poplatníků, kteří podnikají např. jako daňoví poradci, auditoři, advokáti, lékaři, stomatologové, veterináři, lékárníci, autorizovaní architekti a inženýři, notáři aj. Tito poplatníci dostávají oprávnění k výkonu jiného podnikání zpravidla od odborné profesní organizace s povinným členstvím (komora), zřízené zvláštním zákonem na základě prokázané odborné kvalifikace (úspěšně složené zkoušky, atestace apod.) a jsou zapsáni do seznamu vedeného komorou.
- Podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů komanditní společnosti na zisku.

Mezi příjmy z jiné samostatné výdělečné činnosti dle § 7 ZDP patří:

- příjmy z výkonu nezávislého povolání, které není živností ani podnikáním podle zvláštních předpisů. Jedná se například o příjmy umělců, herců, zpěváků, akademických malířů, tanečníků, hudebníků, profesionálních sportovců a dalších nezávislých (svobodných) povolání,

---

² Pokud poplatník nemá oprávnění k výkonu činnosti, potom se nejedná o příjmy z podnikání, ale o ostatní příjmy. Příjmy zdaňované v § 10 mají různá specifika a odlišnosti od příjmů zdaňovaných v rámci podnikání.

- příjmy znalce, tlumočníka, zprostředkovatele kolektivních sporů,
- příjmy z činnosti insolventního správce,
- příjmy z užití nebo poskytnutí práv z průmyslového nebo jiného duševního vlastnictví, autorských práv včetně práv příbuzných právu autorskému.

Základem daně je rozdíl mezi příjmy a výdaji z podnikání, u podnikatelů, kteří jsou účetní jednotkou, vychází základ daně z hospodářského výsledku. Podnikatel může uplatňovat výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů, a to buď ve skutečné výši, nebo tzv. paušálem, tj. procentem z příjmů. Způsob uplatnění výdajů nelze zpětně měnit. V tabulce č. 2.2 lze vidět měnící se procentní hodnotu za poslední 3 roky.

Tabulka č. 2.2 Přehled paušálních sazeb u příjmů z podnikání

Druh příjmů	Výdajový paušál		
	2008	2009	2010
ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	80 %	80 %	80 %
ze živností řemeslných	60 %	80 %	80 %
ze živností ostatních	50 %	60 %	60 %
z jiného podnikání (např. lékaři, advokáti)	40 %	60 %	40 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle § 7, odstavce 7 ZDP.

Výhodou výdajů uplatňovaných paušálem je to, že poplatník jejich výši nijak nemusí prokazovat a evidovat, je ale povinen vždy vést záznamy o příjmech a evidenci pohledávek vzniklých v souvislosti s podnikatelskou nebo jinou samostatnou výdělečnou činností. Kromě uvedených paušálních výdajů není oprávněn poplatník uplatnit jakékoliv jiné výdaje ve skutečné výši. Není tedy možno uplatnit např. odpisy, opravy apod. Poplatník volí ten způsob uplatňování výdajů, kterým dosáhne nižšího základu daně.

2.6 Příjmy z kapitálového majetku

Příjmy z kapitálového majetku jsou příjmy vznikající z nakládání s majetkem a jeho držbou. Tyto příjmy nelze snížit o výdaje na jejich dosažení. Ne všechny příjmy se zdaňují v rámci celkového daňového základu. Některé z nich tvoří samostatné daňové základy, které se zdaňují každý zvlášť prostřednictvím zvláštní 15% sazby daně sražené u zdroje, které

se neuvádí v daňovém přiznání. Daň tedy odvádí přímo ten, kdo příjem poskytuje. Ostatní části příjmů vstupují do dílčího základu daně zdaňovaného v přiznání k dani z příjmů fyzických osob.

Přehled nejdůležitějších příjmů z kapitálového majetku:

- podíly na zisku (dividendy) z majetkového podílu na akciové společnosti, na společnosti s ručením omezeným a komanditní společnosti, nebo na zisku z členství v družstvu,
- úroky a jiné výnosy z držby cenných papírů,
- úroky, výhry a jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, úroky z peněžních prostředků na vkladovém účtu,
- výnosy z vkladních listů,
- dávky penzijního připojištění se státním příspěvkem (po snížení o zaplacené příspěvky a o státní příspěvky na penzijní připojištění),
- plnění ze soukromého životního pojištění nebo jiný příjem z pojištění osob, který není pojistným plněním a nezakládá zánik pojistné smlouvy (po snížení o zaplacené pojistné),
- úroky a jiné výnosy z poskytnutých úvěrů a půjček, úroky z prodlení, poplatky z prodlení,
- úrokové a jiné výnosy z držby směnek (např. diskont z částky směnky, úrok ze směnečné sumy),
- rozdíl mezi vyplacenou jmenovitou (nominální) hodnotou dluhopisu a emisním kurzem při jeho vydání,
- příjmy z prodeje předkupního práva na cenné papíry.
-

2.7 Příjmy z pronájmu

Příjmy z pronájmu dle § 9 odstavce 1 zahrnují:

- příjmy z pronájmu nemovitostí (jejich částí) nebo bytů (jejich částí),
- příjmy z pronájmu movitých věcí, kromě příležitostného pronájmu a za pronájem se pro účely daně z příjmů FO běžně považuje i podnájem.

Dílčím základem daně jsou příjmy snížené o výdaje na dosažení, udržení a zajištění příjmů, obdobně jako u příjmů z podnikání a jiné samostatné výdělečné činnosti. Výdaje lze uplatnit paušálem 30 % nebo v prokázané výši. Pokud uplatňuje skutečné výdaje na dosažení, zajištění a udržení příjmů, je třeba vést záznamy o příjmech a výdajích vynaložených na dosažení, zajištění a udržení příjmů v časovém sledu, evidenci hmotného a nehmotného majetku, který lze odpisovat, evidenci o tvorbě a použití rezervy. Příjmy z pronájmu plynoucí manželům z jejich společného majetku se zahrnou do daňového základu pouze jedno z nich, nelze je rozdělit.

Zvolený způsob uplatnění výdajů opět musí poplatník použít vůči všem příjmům v tomto dílčím daňovém základu. Příjmem může být i nepeněžitý nájemné, např. úhrada opravy pronajaté nemovitosti nájemcem ve sjednané výši místo vlastníka.

2.8 Ostatní příjmy

Patří zde všechny zdanitelné příjmy, které nebyly zachyceny v předchozích dílčích daňových základech a netvořily v rámci uvedených druhů příjmů samostatné základy daně. Příjmy lze snížit pouze o prokázané výdaje, nutné na dosažení příjmů, a to pro každý jednotlivý druh příjmů jen do výše daného druhu příjmu (nelze uplatnit např. odpisy). Není možné využít ani výdaje paušálem. Jediná výjimka je u příležitostných příjmů ze zemědělské výroby (příjmy z prodeje přebytků z vlastní zahrady – do 20 000 Kč osvobozeno). V tomto specifickém případě lze kombinovat uplatnění výdajů skutečných a paušálem v jednom dílčím základu.

Navíc platí, že výdaje lze uplatnit pouze do výše jednoho druhu příjmu.

Ostatními příjmy dle § 10 odstavce 1 jsou:

- příjmy z příležitostných činností nebo z příležitostného pronájmu movitých věcí, včetně příjmů ze zemědělské výroby, která není provozována podnikatelem (samostatně hospodařícím rolníkem),
- příjmy z převodu vlastní nemovitosti, bytu nebo nebytového prostoru nebo spoluvlastnického podílu na nich, movité věci, cenného papíru,
- příjmy z převodu účasti na s.r.o., k.s. nebo z převodu členských práv a povinností k družstvu,

- příjmy ze zděděných práv průmyslového a jiného duševního vlastnictví, včetně práv autorských a práv příbuzných právu autorskému,
- přijaté výživné, důchody a obdobné opakující se požitky,
- výhry v loteriích, sázkách a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží a slosování,
- ceny z veřejných soutěží, ze sportovních soutěží a ceny ze soutěží, v nichž je okruh soutěžících omezen podmínkami soutěže,
- příjmy z jednorázového odškodnění budoucích nároků na náhradu za ztrátu příjmu na základě písemné dohody o jejich úplném a konečném vypořádání mezi oprávněným a pojišťovnou.

2.9 Odčitatelné položky od základu daně

Daňovou povinnost lze snížit prostřednictvím odčitatelných položek a slev na dani. Odčitatelná položka je částkou, která se odečítá od základu daně. Nejde o částku snižující vlastní daňovou povinnost, nýbrž o částku snižující výpočtovou základnu tzv. základ daně před výpočtem daně. Využití odčitatelných položek není samovolné a poplatník musí splnit zákonem stanovené podmínky. V praxi se skutečně finanční úřady ptají po důkazních prostředcích, které opravňují nárok poplatníka na odčitatelnou položku.

Od základu daně lze dle § 15 ZDP odečíst níže uvedené položky

- Hodnotu darů na veřejně prospěšné účely, darů politickým stranám a hnutím na jejich činnost, a dále fyzickým osobám, které jsou poživateli částečného nebo plného invalidního důchodu a nebo jsou nezletilými dětmi závislými na péči jiné osoby, a to na zdravotnické prostředky, na rehabilitační a kompenzační pomůcky a na majetek usnadňující těmto osobám vzdělání a zařazení do zaměstnání, pokud úhrnná hodnota darů ve zdaňovacím období přesáhne 2 % ze základu daně anebo činí alespoň 1 000 Kč. Obdobně se postupuje i u darů na financování odstraňování následků živelní pohromy. V úhrnu lze odečíst maximálně 10 % ze základu daně.

Od základu daně lze odečíst nejen hodnotu darů poskytnutých právnickým nebo fyzickým osobám se sídlem nebo bydlištěm na území České republiky, ale i osobám se sídlem nebo bydlištěm na území jiného členského státu Evropské unie, Norska nebo Islandu.

- Zaplacené úroky z úvěru ze stavebního spoření, úroky z hypotečního úvěru, které jsou sníženy o státní příspěvek, pokud poplatník dané úvěry použije na financování bytových potřeb. Úhrnná částka úroků ze všech úvěrů u poplatníků téže domácnosti nesmí překročit 300 000 Kč ročně (25 000 Kč měsíčně při placení úroků jen po část roku). Pokud úvěrovou smlouvu uzavře najednou více zletilých osob, uplatní odpočet buď jedna z nich, anebo každá z nich, a to rovným dílem.
- Příspěvky placené poplatníkem na penzijní připojištění se státní příspěvkem snížené o 6 000 Kč. Maximálně však lze odečíst 12 000 Kč ročně.
- Pojistné na soukromé životní pojištění, za podmínky, že výplata pojistného plnění (důchodu nebo jednorázového plnění) je ve smlouvě sjednána až po 60 měsících od uzavření smlouvy a současně nejdříve v kalendářním roce, v jehož průběhu dosáhne poplatník věku 60 let, a u pojistné smlouvy s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití navíc za předpokladu, že pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou od 5 do 15 let včetně má sjednanou pojistnou částku alespoň na 40 000 Kč a pojistná smlouva s pevně sjednanou pojistnou částkou pro případ dožití s pojistnou dobou nad 15 let má sjednanou pojistnou částku alespoň na 70 000 Kč. Maximálně lze odečíst 12 000 Kč za zdaňovací období.
- Členské příspěvky zaplacené členem odborové organizace této organizaci. Lze odečíst částku až do výše 1,5 % zdanitelných příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků, s výjimkou příjmů zdaněných srážkou podle zvláštní sazby daně, maximálně však 3 000 Kč za zdaňovací období.
- Úhrady za zkoušky ověřující výsledky dalšího vzdělávání, pokud nebyly hrazeny zaměstnavatelem ani nebyly uplatněny jako výdaj vynaložený na dosažení, zajištění a udržení příjmů (dle § 24 ZDP), nejvýše však 10 000 Kč. Poplatník se zdravotním postižením si může odečíst až 13 000 Kč a poplatník s těžším zdravotním postižením až 15 000 Kč.

2.10 Slevy na dani

V roce 2006 došlo k zrušení nezdánitelných částek vztahujících se k osobě poplatníka a jejich nahrazení daňovými slevami. Pokud zaměstnanec podepíše prohlášení k dani, může si uplatnit slevy na dani a daňové zvýhodnění. Slevy na dani se odečítají od celkově vypočítané daně. Lze je uplatnit při ročním vyúčtování daně z příjmů nebo měsíčně prostřednictvím

zaměstnavatele. Sleva na dani se aplikuje již na vypočtenou daňovou povinnost a dále ji snižuje. S výjimkou univerzální slevy na poplatníka je jejich promítnutí do daňového přiznání podmíněné. V roce 2010 došlo ke zvýšení limitu pro uplatnění slevy na vyživovanou manželku nebo manžela. Zatímco dříve nesměl jejich vlastní příjem za zdaňovací období přesáhnout 38 040 Kč, pro rok 2010 by neměl být vyšší než 68 000 Kč.

Příjmy zahrnující se do příjmů manžela či manželky:

- veškeré příjmy od zaměstnavatele, z podnikání, z nájmu,
- včetně příjmů od daně osvobozených např. prodej nemovitosti, auta, cenných papírů,
- všechny druhy důchodů,
- nemocenská,
- náhrada mzdy při pracovní neschopnosti,
- ošetřování člena rodiny,
- podpora v nezaměstnanosti,
- peněžitá pomoc v mateřství .

Do příjmů manžela či manželky se nezahrnují: dávky státní sociální podpory, dávky sociální péče, dávky pomoci v hmotné nouzi, příspěvek na péči, sociální služby, státní příspěvky na penzijní připojištění se státním příspěvkem, státní příspěvky podle zákona o stavebním spoření, stipendium poskytované studujícím soustavně se připravujícím na budoucí povolání, příjem plynoucí z důvodu péče o blízkou nebo jinou osobu, která má nárok na příspěvek na péči podle zákona o sociálních službách, který je od daně osvobozen.

2.10.1 Druhy slev na dani dle § 35ba ZDP

- Sleva na poplatníka může uplatnit i pracující starobní důchodce. Sleva na poplatníka je ročně 24 840 Kč. Na tuto slevu mají nárok všichni poplatníci, kteří mají trvalé bydliště na území ČR, tzv. daňoví rezidenti.
- Sleva na manželku/manžela, lze uplatnit pouze po skončení zdaňovacího období (kalendářního roku). Roční sleva na dani je 24 840 Kč. Pokud je manželka/manžel držitel průkazu ZTP/P, sleva je ve výši dvojnásobku roční slevy tj. 49 680 Kč.
- Sleva na invaliditu I. a II. stupně³, podmínkou pro uplatnění této slevy je výplata vlastního invalidního důchodu I. a II. stupně. Invalidní důchod musí být vyplácen

---

³ Od roku 2010 změna názvu, do té doby sleva na dani pro osobu v částečném invalidním důchodu.

tn. nesmí být pozastavena výplata důchodu z důvodu překročení příjmů. Roční sleva pro rok 2010 činí 2 520 Kč.

- Sleva na invaliditu III. stupně⁴, podmínkou pro uplatnění slevy na invalidní důchod III. stupně je výplata vlastního plného invalidního důchodu. Částka, kterou může poplatník uplatnit jako slevu, je 5 040 Kč.
- Sleva pro držitele průkazu ZTP/P, držitel průkazu ZTP/P je osobou se zvlášť těžkým postižením s potřebou průvodce. Tyto osoby, pokud mají vlastní zdanitelné příjmy, mají možnost uplatnit slevu ve výši 16 140 Kč ročně.
- Sleva pro poplatníka, který se soustavně připravuje na budoucí povolání – tedy studuje, má nárok na slevu na dani z příjmů. Na tuto slevu mají nárok osoby, které nedosáhly věku 26 let a studují denní formou studia a osoby do věku 28 let, v případě, že studují v denním doktorandském studiu. Sleva se studentovi neposkytuje, pokud studuje dálkovou, distanční, kombinovanou nebo večerní formou studia. Sleva u studentů činí 4 020 Kč.

Celkový přehled ročních a měsíčních slev na dani v ČR pro rok 2010 je názorně zobrazeno v tabulce č. 2.3.

Tabulka č. 2.3 Roční a měsíční slevy na dani pro rok 2010

Sleva	Měsíční sleva	Roční sleva
Poplatník, důchodce, druhý z manželů bez příjmů	2 070 Kč	24 840 Kč
Na druhého z manželů bez příjmů – držitel ZTP/P	4 140 Kč	49 680 Kč
Invalidní důchod I. a II. stupně	210 Kč	2 520 Kč
Invalidní důchod III. stupně	420 Kč	5 040 Kč
Držitel průkazu ZTP/P	1 345 Kč	16 140 Kč
Student	335 Kč	4 020 Kč

Zdroj: Vlastní dle ZDP

2.11 Daňové zvýhodnění

Daňové zvýhodnění může uplatnit každý zaměstnanec nebo samostatně výdělečná osoba dále jen „OSVČ“, žijící s dítětem ve společné domácnosti. Na vyživované dítě si může vždy uplatnit jen jeden z poplatníků v kalendářním měsíci u jednoho zaměstnavatele. Nic nebrání

⁴ Sleva pro osobu, která pobírá plný invalidní důchod.

tomu, že po část roku si uplatňuje daňové zvýhodnění jeden z manželů, případně partnerů a po zbytek roku druhý. Toto rozdělení je především výhodné v případě, že manželka (případně partnerka) v průběhu roku porodí. Již od nástupu na mateřskou dovolenou je výhodné, aby si daňové zvýhodnění na první dítě uplatnil manžel (případně partner), protože manželka již od nástupu na mateřskou dovolenou nemá příjem. V případě, že manželka porodila první dítě, manžel uplatní daňové zvýhodnění v měsíci, kdy se dítě narodilo.

Daňové zvýhodnění lze uplatnit na dítě:

- vlastní,
- osvojené,
- v péči, která nahrazuje péči rodičů,
- druhého z manželů, od měsíce sňatku,
- vnuka (vnučku), pokud příjmy rodičů jsou tak nízké, že daňové zvýhodnění u nich nelze uplatnit, ovšem je splněna podmínka společné domácnosti s prarodiči.
- nezletilé dítě,
- zletilé dítě do dovršení věku 26 let.

2.11.1 Daňový bonus

V případě, kdy je daňová povinnost menší než hodnota daňového zvýhodnění na vyživované dítě, má poplatník nárok na daňový bonus. Poplatník musí mít příjem v kalendářním roce alespoň ve výši 6 násobku minimální mzdy⁵. Výše daňového bonusu je minimálně 100 Kč a maximálně 52 200 Kč. Přehledné srovnání daňového zvýhodnění a daňového bonusu za rok 2009 a 2010 zobrazuje tabulka č. 2.4.

---

⁵ Výše minimální mzdy pro rok 2010 zůstává 8000 Kč.

Tabulka č. 2.4 Daňové zvýhodnění a daňový bonus

Daňové zvýhodnění	r. 2009 v Kč	r. 2010 v Kč	r. 2009 v Kč (měsíčně)	r. 2010 v Kč (měsíčně)
Daňový bonus na dítě	10 680	11 604	890	967
- na dítě ZTP/P	21 360	23 208	1 780	1 934
Maximální daňový bonus	52 200	52 200	4 350	4 350
Minimální daňový bonus	100	100	50	50

Zdroj: Vlastní zpracování

2.12 Příklad výpočtu čisté mzdy pro rok 2010

Paní Janotová pracuje ve firmě WOKO, má podepsanou pracovní smlouvu na dobu neurčitou a její hrubá mzda činí 18 000 Kč měsíčně. Podepsala prohlášení k dani, má 3 děti, z nichž jedno dítě je ZTP/P. Výpočet ilustruje tab. č. 2.5.

Tabulka č. 2.5 Výpočet čisté mzdy pro rok 2010

Měsíční vyúčtování	Zaměstnanec v Kč	Zaměstnavatel v Kč
Zdravotní pojištění	810	1 620
Sociální pojištění	1 170	4 500
Superhrubá mzda		24 200
Sleva na dani poplatník		2 070
Sleva na dani děti		3 868
Slevy celkem		5 938
Záloha na daň		0
Daňový bonus		2 308
Čistá mzda		18 328

Zdroj: Vlastní zpracování

2. 13 Daňové přiznání

Daňové přiznání se podává nejpozději do tří měsíců po uplynutí zdaňovacího období tedy do 31. 3. 2010. Jestliže poplatníkovi zpracovává daňové přiznání daňový poradce, lze daňové přiznání podat až do 30. 6. 2010. V daňovém přiznání musí poplatník uvést veškeré příjmy, které jsou předmětem daně. Poplatník nemusí podávat daňové přiznání, pokud jeho roční příjmy nepřesáhly částku 15 000 Kč a zároveň nevykázal daňovou ztrátu.

3 DAŇ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB NA SLOVENSKU

Daň byla zavedena 1. ledna 1993 federálním zákonem č. 586/1992 Sb. O dani z příjmů, kdy nahradila dosavadní typy daní, jako daň ze mzdy nebo daň z příjmu obyvatelstva. Je to státní přímá daň, která je součástí daní z příjmů a vztahuje se téměř na všechny typy fyzických osob. Osobní důchodová daň nese název „daň z příjmů“ a v roce 2010 je upravena zákonem č. 595/2003 Zb., o dani z příjmů (dále jen „zákon SZDP“), ve znění pozdějších předpisů.

3.1 Základní pojmy

Poplatník (daňovník) daně je dle § 2 SZDP fyzická osoba, jejíž příjmy, majetek nebo úkony jsou přímo podrobeny dani. Slovenský zákon rozděluje poplatníka do dvou skupin:

I. skupina – Poplatník s neomezenou daňovou povinností

Zde se řadí fyzická osoba, které má na území Slovenské republiky (dále jen SR) trvalý pobyt anebo na území SR pobývá alespoň 183 dní v příslušném kalendářním roce, a to v několika obdobích anebo souvisle. Zdaňuje veškeré příjmy, které dosáhl jak na území Slovenska, tak i ze zahraničí.

II. skupina - Poplatník s omezenou daňovou povinností

Jedná se o fyzickou osobu, která nemá trvalé bydliště na území SR, ale pobývá zde za účelem studia či léčení. Poplatník zdaňuje pouze příjmy, které dosáhl na území SR.

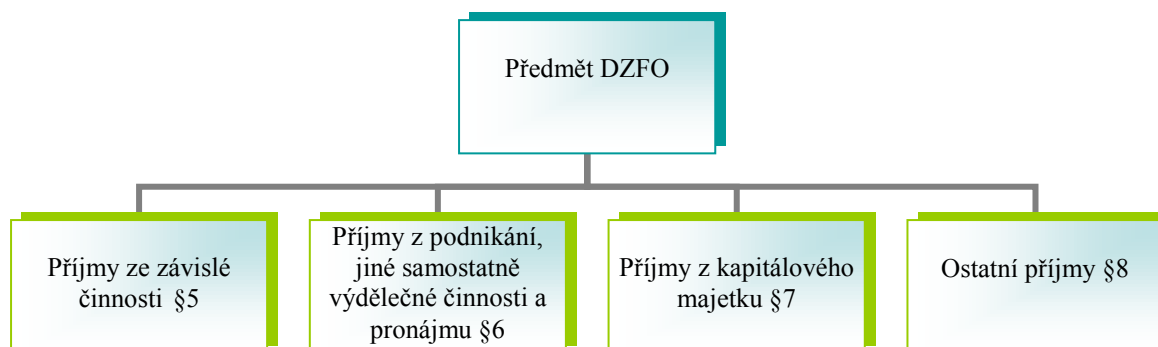
Poplatníci daně, kteří během zdaňovacího období pobírali příjmy ze závislé činnosti nebo funkční požitky podepisují prohlášení o zdanění příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků.

Předmět daně

Předmětem daně jsou příjmy fyzických osob z různých druhů činností, z pronájmu nebo z prodeje majetku a také příjmy nabyté výměnou, například pokud mezi dvěma podnikatelskými subjekty dochází k výměně služby za službu nebo zboží za službu. Tyto příjmy mohou mít formu peněžitých anebo nepeněžitých příjmů. Mezi nepeněžitými příjmy patří například využívání služebního motorového vozidla pro soukromé účely, poskytnutí výhod ze sociálního fondu atd. Příjmy fyzických osob, které jsou předmětem daně, se dělí do čtyř

skupin, jež zobrazuje obrázek č. 3.1. Hlavní příčinou tohoto podrobnějšího členění jsou rozdílnosti jednotlivých skupin příjmů, které mají vliv na jejich následné zdaňování.

Obrázek č. 3.1 Předmět daně z příjmů fyzických osob

Zdroj: Vlastní zpracování dle SZDP

Při aplikaci zákona o dani z příjmů se rozlišuje, zda jde o příjmy, které nejsou předmětem daně z příjmů, anebo jde o příjmy, které jsou od daně osvobozeny. Tyto situace mohou nastat u určité skupiny poplatníků anebo při splnění určitých dalších podmínek. V poslední době se okruh příjmů osvobozených od daně mění a došlo k jejich postupnému zúžení. I tak je jejich výčet poměrně rozsáhlý a proto jsou uvedeny jen ty nejdůležitější.

Druhy příjmů osvobozených od daně dle § 9 SZDP:

- příjmy z prodeje nemovitostí nabyté děděním v přímé řadě,
- příjmy z prodeje nemovitostí anebo movité věci vydané oprávněné osobě,
- dávky a příspěvky na zabezpečení základních životních podmínek a řešení hmotné nouze, sociální služby, peněžní příspěvky na kompenzaci sociálních důsledků těžkého zdravotního postižení,
- příspěvek k náhradě příjmu, příspěvek k nemocenskému, příspěvek k podpoře při ošetřování člena rodiny, příspěvek k peněžní pomoci v mateřské a k důchodu,
- věcné dary anebo peněžní dary poskytované příslušníkům Hasičského a záchranného sboru, zaměstnancům a členům hasičských jednotek a fyzickým osobám při záchraně života a majetku,
- plnění poskytované v rámci aktivní politiky trhu práce,
- přijaté náhrady škod, náhrady nemajetkové újmy, plnění z pojištění majetku a plnění z pojištění zodpovědnosti za škodu,

- úroky z přeplatku na dani zapříčiněného správcem daně,
- přijaté ceny anebo výhry v hodnotě nepřevyšující 165,97 EUR,
- suma daňového zvýhodnění na vyživované dítě žijící s poplatníkem ve společné domácnosti.

Předmětem daně není příjem získaný darováním, vydáním nebo děděním nemovitostí bytu nebo nebytového prostoru, úvěr nebo půjčka, podíl na zisku, dividenda, vyrovnávací podíl, podíl na zisku společníka veřejné obchodní společnosti dále daň z přidané hodnoty, uplatněná v ceně zboží nebo služby pokud se jedná o plátce této daně a příjem plynoucí z důvodu nabytí nových akcií.

Sazba daně

Sazba daně je měřítkem, prostřednictvím kterého se určuje výše konkrétní daně. Vyjadřuje daňové zatížení určitou daní. K základním sazbám patří pevná sazba daně, která představuje stanovení daně pevnou částkou a pohyblivá sazba daně, která závisí od základu daně.

V oblasti zdanění příjmů se slovenská daňová reforma zaměřila na zavedení rovné sazby daně. Od 1. ledna 2004 platí na Slovensku daňový systém, ve kterém byla zavedena rovná daň ve výši 19 % pro daň z příjmů fyzických osob. Tato daň se vypočte ze základu daně sníženého o daňovou ztrátu a o nezdanitelné části základu daně. Sazba daně nahradila dosavadních 21 různých způsobů zdanění příjmů. Předcházející zákony znaly 443 druhů daňových příjmů, včetně pěti sazeb u daně z příjmů fyzických osob. Před tím měly tyto sazby hodnoty 10 %, 20 %, 28 %, 35 % a 38 %). Sazba daně z příjmů fyzických osob se od roku 2004 na Slovensku neměnila a lze říci, že takhle dlouhý časový úsek beze změny je v Evropě výjimečný a pro ekonomiku velmi pozitivní. Zálohy na daň sráží zaměstnanci každý měsíc zaměstnavatel, ostatní zálohy se platí podle výše poslední daňové povinnosti.

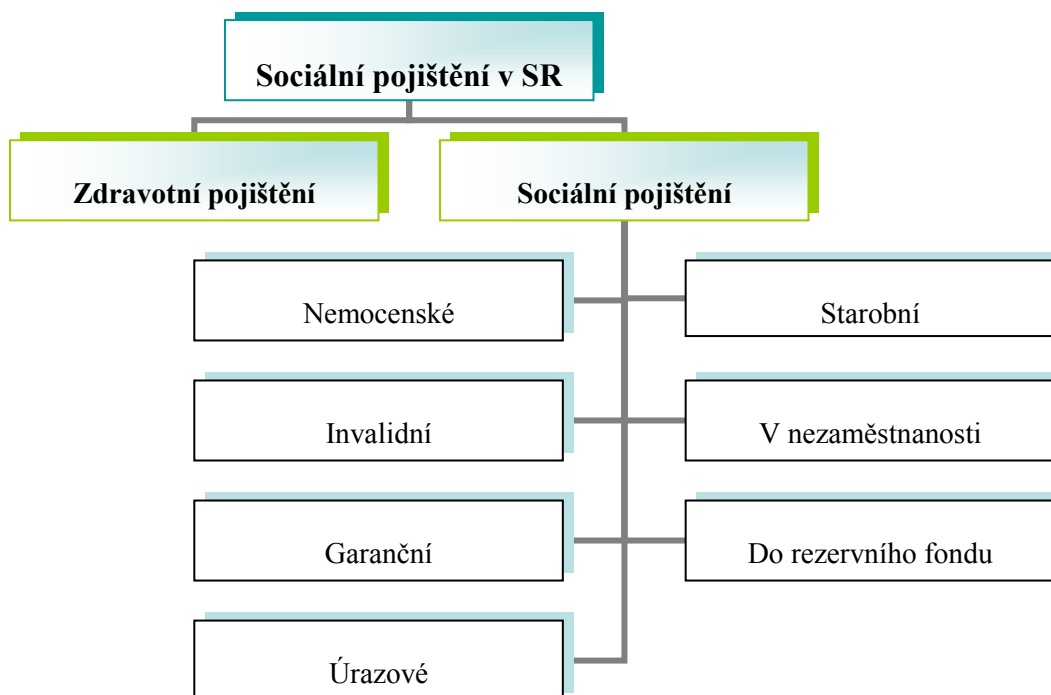
Základ daně

Základ daně z příjmu FO tvoří příjmy ze čtyř výše uvedených zdrojů viz. obrázek č. 3.1. Základem daně tedy je jejich součet. Poplatník si může odečíst daňovou ztrátu, pokud vznikne v některých dílčích základech daně. Nelze ji však uplatnit na příjmy ze závislé činnosti.

3.2 Systém sociálního a zdravotního pojištění v SR

Systém sociálního pojištění se v SR dělí do několika skupin, které jsou zobrazeny v obrázku č. 3.2.

Obrázek č. 3.2. Rozdělení sociálního pojištění

Zdroj: Vlastní zpracování dle SZDP

3.2.1 Zdravotní pojištění

Plátcem pojistného je stejně jako v ČR zaměstnanec, OSVČ, zaměstnavatel a stát. Osoba, která není zaměstnancem ani OSVČ a má příjem, který podléhá dani z příjmů, vyšší než minimální mzda, je také povinen platit pojistné.

Sazba pojistného

- u zaměstnance, činí 4 % z vyměřovacího základu,
- u zaměstnance, který není OSVČ a má příjmy podléhající dani z příjmů a nejedná se o příjmy z pronájmu a příjmy z nichž se vybírá srážková daň, se pohybuje ve výši 14 % z vyměřovacího základu,
- u OSVČ 14 % z vyměřovacího základu,
- u zaměstnavatele 10 % z vyměřovacího základu,

- u dobrovolně nezaměstnané osoby⁶, která má příjem vyšší než minimální mzda 14 % z vyměřovacího základu,
- u státu 4 % z vyměřovacího základu.

Sazby zdravotního pojištění mohou být stanoveny i nižší, pokud se jedná o osoby se zdravotním postižením. Výše těchto snížených sazeb se pohybuje od 2 % do 7 %.

Vyměřovací základ

- U zaměstnance je příjem, který podléhá dani z příjmů fyzických osob, dosažený v rozhodném období. Do vyměřovacího základu neleze započíst odstupné a odchodné, náhrada za pracovní pohotovost, příspěvek ze sociálního fondu, příjem zaměstnance v souvislosti s používáním vozidla pro služební účely a soukromé účely, odměnu v oblasti průmyslových práv, odměnu vyplácenou při pracovním výročí a životním výročí a jiné.
- U zaměstnance, pro kterého platí 14% sazba pojistného je ve výši podílu základu daně z příjmů fyzických osob, kromě vyňatých příjmů, dosažený v rozhodném období, který není snížený o pojistné na veřejné zdravotní pojištění a 2,14.
- U OSVČ je součet základu daně z příjmů a jiných příjmů a od této částky se odečtou náklady z výkonu OSVČ, bez zálohy placené na zdravotní pojištění a vydělí se číslem 2,14. Výsledek tohoto podílu se rovná vyměřovacímu základu OSVČ.
- U dobrovolně nezaměstnané osoby si tuto částku sám zvolí.
- U zaměstnavatele úhrn příjmů každého zaměstnance za rozhodující období.

3.2.2 Sociální pojištění

Tento systém se skládá, ze sedmi částí viz obrázek č. 3.2. Povinnost odvádět sociální odvody mají zaměstnavatelé, zaměstnanci, OSVČ, dobrovolně pojištěné osoby, stát a sociální pojišťovna. Pro tyto subjekty ukládá zákon určité pojištění, způsob určení minimálního a maximálního vyměřovacího základu, různá pravidla a pojistné sazby. V tabulce č. 3. 1 jsou přehledně uvedeny druhy pojištění a výše sazeb.

---

⁶ Pojištěnec, který není zaměstnancem ani OSVČ.

Tabulka č. 3. 1 Druhy sociálního pojištění a výše sazeb pojištění

Poplatník	Výše sazeb u jednotlivých druhů pojištění v %							Celkem
	N	S	I	P	G	R	Ú	
Zaměstnanec	1,4	4	3	1	-	-	-	9,4
Zaměstnavatel	1,4	14	3	1	0,25	4,75	0,8	37,8
OSVČ	4,4	18	6	-	-	2	-	30,4
Dobrovolníci	4,4	18	6	2	-	4,75	-	35,15
Stát	-	18	6	-	-	2	-	26
Sociální pojišťovna	-	18	-	-	-	-	-	18

Zdroj: Vlastní zpracování dle SZDP

N – nemocenské, S – starobní, I – invalidní, P - pojištění v nezaměstnanosti, G – garanční, R – rezervní, Ú – úrazové.

Vyměřovací základ

- u zaměstnance a zaměstnavatele je to hrubá mzda zaměstnance,
- u OSVČ je polovina poměrné části, která se počítá podle počtu měsíců podnikání v kalendářním roce základu daně z příjmů fyzických osob dosažených prováděním podnikání,
- u dobrovolně pojištěné osoby je jí zvolena částka.

Částka pojistného se na jednotlivé druhy pojištění a pojistného do rezervního fondu solidarity určuje z vyměřovacího základu vždy samostatně.

3.3 Vývoj daně z příjmů fyzických osob na Slovensku v období 2000 - 2010

Zákon o dani z příjmů, který platil v zásadě od 1. 1. 1993, byl za dosavadní období novelizovaný 32 krát. Novelizace se opíraly o dva základní pilíře a to, najít dodatečné zdroje veřejných financí a omezit daňové úniky. Problém spočíval v tom, že neustálými novelizacemi postavenými na špatných základech se stávalo, že novelizace byly neúčinné a vznikl tak složitý, nestabilní a komplikovaný daňový systém.

Zdanění příjmů fyzických osob bylo předmětem právní úpravy zákona č. 366/1999 Z. z. o daních z příjmů ve znění pozdějších předpisů, který nabyl účinnosti

od 1. 1. 2000. Uvedený zákon byl dosud novelizován 11krát. Jemu předcházela zákon č. 286/1992 Zb. (účinný od 1. 1. 1993), který byl novelizován 21krát. Struktura a principy zákona č. 366/1999 Z. z. a zákona č. 286/1992 Sb. byly prakticky totožné. Během 10 let se tedy uplatňoval stejný systém zdanění příjmů, ačkoli s mnoha dílčími změnami. Během tohoto období rostla složitost zákona - například jeho slovní objem na čtyřnásobek. „Důkazem toho je skutečnost, že zatímco zákon o dani z příjmů měl v roce 1993 jedenáct tisíc slov, dnes má slov čtyřiačtyřicet tisíc“ (Mikloš, 2004, s. 67).

K 1. 1. 2000 a 1. 1. 2001 bylo upraveno sedm daňových pásem a výše daní se pohybovala v rozmezí 12 % – 42 %. Sazba daně z příjmů fyzických osob byla progresivně klouzavá. V roce 2002 došlo k zásadním změnám, a to ke snížení počtu daňových pásem ze sedmi na pět. Zároveň byly upraveny i jednotlivé výše daní, které se pohybovala v rozmezí 10 % – 38 %. Tyto změny platily i pro rok 2003.

Od 1. 1. 2004 vstoupila v platnost daňová reforma, která patří mezi nejpropracovanější reformy na Slovensku. Nejvíce změn se týkalo dani z příjmů. Byl velmi zjednodušen výpočet daní a byl přepracován kompletně daňový zákon. Sazba daně – tzv. rovná daň⁷, která byla stanovena na 19 % od roku 2004, odstranila nespravedlnost při uplatňování různých sazeb daní při rozdílné výši základu daně v minulosti.

Odpočitatelná položka na vyživované dítě se změnila na tzv. daňový bonus, kterým se však nesnižuje základ daně, ale odpočítává se od výsledné daně (tj. výsledek může být i negativní, což znamená platbu od státu). Uplatnit si jej může kterýkoliv z rodičů v případě pracovní činnosti, ale na jedno dítě si bonus může uplatnit jen jeden z rodičů. K 1. 1. 2004 byla jeho výše stanovena na 400 Sk měsíčně, v září 2005 byla zvýšena na 450 Sk měsíčně a s účinností od 1. 1. 2006 se zvýšila na 540 Sk.

Bylo zavedeno tzv. nezdanielné minimum na poplatníka a na manželku/manžela, které se odečítá od základu daně. V roce 2004 byla stanovena nezdanielná část na poplatníka ve výši 19,2 násobku platného životního minima. V oblasti daní z příjmů došlo ke snížení daňového zatížení i sociálních dávek (pro nezaměstnané vznikla povinnost hlásit

---

⁷ Rovná neboli proporční daň, (*anglicky* flat tax nebo proportional tax) je způsob zdanění, ve kterém jsou všechny subjekty zdaněny vždy stejnou relativní sazbou daně. Nejčastěji je rovná daň spojována s daněmi z příjmů.

se u příslušného úřadu práce nebo vykonávat veřejně prospěšné práce). Na této reformě z pohledu daně z příjmů fyzických osob vydělaly všechny příjmové skupiny obyvatelstva (nejvíce vícečlenné rodiny a občané s vysoce nadprůměrnými příjmy).

V případě, že celkový roční příjem nepřevýší částku 513 000 Sk, je výše nezdánitelného minima pro rok 2008 stanovena na 98 496 Sk. Výpočet nezdánitelného minima se provádí součinem částky životního minima stanoveného pro daný rok (5 130 Sk pro rok 2008) a hodnotou koeficientu 19,2. V případě, že celkový roční příjem převýší částku 513 000 Sk, je výše nezdánitelného minima vypočítána obdobným způsobem, pouze se v tomto případě použije koeficient v hodnotě 44,2. Pro rok 2008 je tak výše nezdánitelného minima stanovena na 226 746 Sk.

Tabulka č. 3.2 Vývoj sazeb daně z příjmů fyzických osob v letech 2000 - 2010

2000 - 2001

Základ daně nad Sk do Sk		Sazba daně
-	90 000	12%
90 000	150 000	10 800 Sk + 20% ze základu přesahující 90 000 Sk
150 000	240 000	22 800 Sk + 25% ze základu přesahující 150 000 Sk
240 000	396 000	45 300 Sk + 30 % ze základu přesahující 240 000 Sk
396 000	564 000	92 100 Sk + 35 % ze základu přesahující 396 000 Sk
564 000	1 128 000	150 900 Sk + 40 % ze základu přesahující 564 000 Sk
1 128 000	a víc	376 500 Sk + 42 % ze základu přesahující 1 128 000 Sk

2002 - 2003

Základ daně nad Sk do Sk		Sazba daně
-	90 000	10%
90 000	180 000	9000 Sk + 20 % ze sumy přesahujících 90 000 Sk
180 000	396 000	27 000 Sk + 28 % ze sumy přesahujících 180 000 Sk
396 000	564 000	87 480 Sk + 35 % ze sumy přesahujících 396 000 Sk
564 000	a víc	146 280 Sk + 38 % ze sumy přesahujících 564 000 Sk

Sazba daně	Ze sníženého základu daně
19 %	

Zdroj: Vlastní zpracování dle SZDP

3.4 Příjmy ze závislé činnosti

Tyto příjmy se vyskytují prakticky u všech poplatníků, tedy i u těch, kde hlavní zdroj příjmů tvoří například příjmy z podnikání či jiné samostatně výdělečné činnosti a z pronájmu. Z hlediska podílu na celkovém objemu příjmů dosahovaného fyzickými osobami na území SR jako i podíl výnosu daní ve státním rozpočtu, má tato skupina příjmů rozhodující význam.

Poplatníky v této skupině příjmů jsou fyzické osoby pobírající příjmy ze závislé činnosti též označováni jako zaměstnanci. Zaměstnanec je povinen platit daň nebo zálohy na daň ze svých příjmů. Plátcí daně jsou taktéž fyzické anebo právnické osoby, které vykonávají platby ve prospěch poplatníků a jsou označováni jako zaměstnavatelé. A je to právě plátce daně, prostřednictvím kterého se daň nebo zálohy na daň z příjmů zaměstnance pokrátí a správci daně odvádí. Zaměstnavatelem může být i poplatník s neomezenou daňovou povinností, pro jehož zaměstnanec vykonává práci podle jeho pokynů a příkazů, i když se příjmy za tuto práci na základě smluvního vztahu vyplácena osoby usazené nebo s bydlištěm v zahraničí.

Při příjmech ze závislé činnosti je pro daňové účely podstatná výplata, ne období, kterého se příjem věcně týká. Odvodová povinnost zaměstnavatele je dále upravována o opravy a vyplácené daňové bonusy oprávněným zaměstnancům.

Mezi příjmy ze závislé činnosti se řadí dle § 5 SZDP mimo jiné:

- příjmy ze současného nebo z předcházejícího pracovněprávního vztahu, služebního poměru a členského poměru,
- příjmy za práci členů družstev, společníků a jednatelů společnosti s ručením omezeným,

- příjmy za práci likvidátorů, prokuristů, nucených správců, členů družstev, společníků a jednatelů společností s ručením omezeným a komanditistů komanditních společností,
- platy a funkční příplatky ústavních činitelů Slovenské republiky, veřejného ochránce práv, poslanců Evropského parlamentu,
- odměny za výkon funkce ve státních orgánech, v orgánech územní samosprávy a v orgánech jiných právnických osob nebo společenství,
- odměny obviněných ve vazbě a odměny odsouzených ve výkonu trestu odnětí svobody poskytované podle zvláštního předpisu,
- příjmy z prostředků sociálního fondu poskytované podle zvláštního předpisu,
- příjmy plynoucí v souvislosti s minulým, současným nebo budoucím výkonem závislé činnosti,
- vrácené pojistné ze zaplaceného pojistného na veřejné zdravotní pojištění.

Příjmem zaměstnance je dále:

- suma do výše 1 % ze vstupní ceny vozidla za každý započatý kalendářní měsíc poskytnutí motorového vozidla zaměstnavatele na používání na služební a soukromé účely,
- cena anebo výhra přijatá zaměstnancem, který se zúčastnil soutěže vyhlášené svým zaměstnavatelem,
- rozdíl mezi vyšší tržní cenou zaměstnanecké akcie a cenou této akcie garantovanou zaměstnaneckou opcí v den skutečné realizace, snížený o částku zaplacenou zaměstnancům za nákup zaměstnanců opce.

Předmětem této daně dle § 5 odstavce 5 SZDP není: cestovní náhrada poskytovaná s výkonem závislé činnosti do určité výše, kromě kapesného poskytovaného při zahraniční pracovní cestě, náhrada za používání vlastního náradí, zařízení a předmětů potřebných pro výkon práce dále pak hodnota poskytovaných rekondičních a rehabilitačních pobytů, kondičních rehabilitací a preventivní zdravotní péče, přijatá záloha od zaměstnavatele nebo částka prokázaných výdajů, které zaměstnanec vynaložil ze svého za svého zaměstnavatele, nepeněžní plnění ve výši hodnoty poskytovaných osobních ochranných pracovních a hygienických prostředků a pracovního oblečení jakou jsou pracovní oděvy, uniformy a také

plnění poskytované žákovi střední odborné školy a žákovi odborného učiliště, se kterým má zaměstnavatel uzavřenou smlouvu.

U této daně je možno setkat se i s příjmy které jsou od daně osvobozeny, jelikož jejich počet je vysoký, je zde uveden pouze krátký výčet těchto příjmů.

Mezi příjmy osvobozené od daně patří: částka vynaložená zaměstnavatelem na doškolování zaměstnance, hodnota stravy a nealkoholických nápojů poskytovaných zaměstnavatelem ke spotřebě na pracovišti, cena za použití rekreačního, zdravotnického, vzdělávacího, předškolního, tělovýchovného nebo sportovního zařízení poskytnutého zaměstnavatelem také do této skupiny lze zařadit pojistné na veřejné zdravotní pojištění dále pak pojistné na sociální pojištění a na sociální zabezpečení a příspěvky na starobní důchodové spoření a také náhrada příjmu a příspěvek k náhradě příjmu při dočasné pracovní neschopnosti poskytována zaměstnavatelem svému zaměstnanci.

Po skončení roku je zaměstnavatel povinen za období, za které zaměstnanci vyplácel zdanitelnou mzdu, vystavit doklad o souhrnu údajů uvedených na mzdovém listě, případně ve zjednodušené evidenci - mzdovém seznamu, které jsou rozhodující pro výpočet zdanitelné mzdy, záloh na daň, daně a na přiznání daňového bonusu a na přiznání zaměstnanecké prémie za příslušné zdaňovací období. Dále zaměstnavatel musí provést roční zúčtování záloh na daň z příjmů ze závislé činnosti. O roční zúčtování musí zaměstnanec požádat písemně, nejpozději do 15. února 2011 a v tomto termínu předloží všechny potřebné doklady. Roční zúčtování se provede nejpozději do 31. března.

Dílčím základem daně jsou zdanitelné příjmy ze závislé činnosti snížené o pojistné a příspěvky, které je povinen platit zaměstnanec, nebo příspěvky na zahraniční pojištění zaměstnance, na kterého se vztahuje povinné zahraniční pojištění stejného druhu. Při výpočtu základu daně zaměstnanec, který vykonává zdravotnické povolání lékaře, zubního lékaře, sestry nebo porodní asistentky, si po odečtení pojistného a příspěvků může snížit příjmy ze závislé činnosti i o úhrady zdravotnického pracovníka za jeho další vzdělávání vzdělávacím uskutečňující studijní program akreditovaný ministerstvem zdravotnictví prokazatelně zaplacené v příslušném zdaňovacím období, a to do výše stanovené zvláštním předpisem.

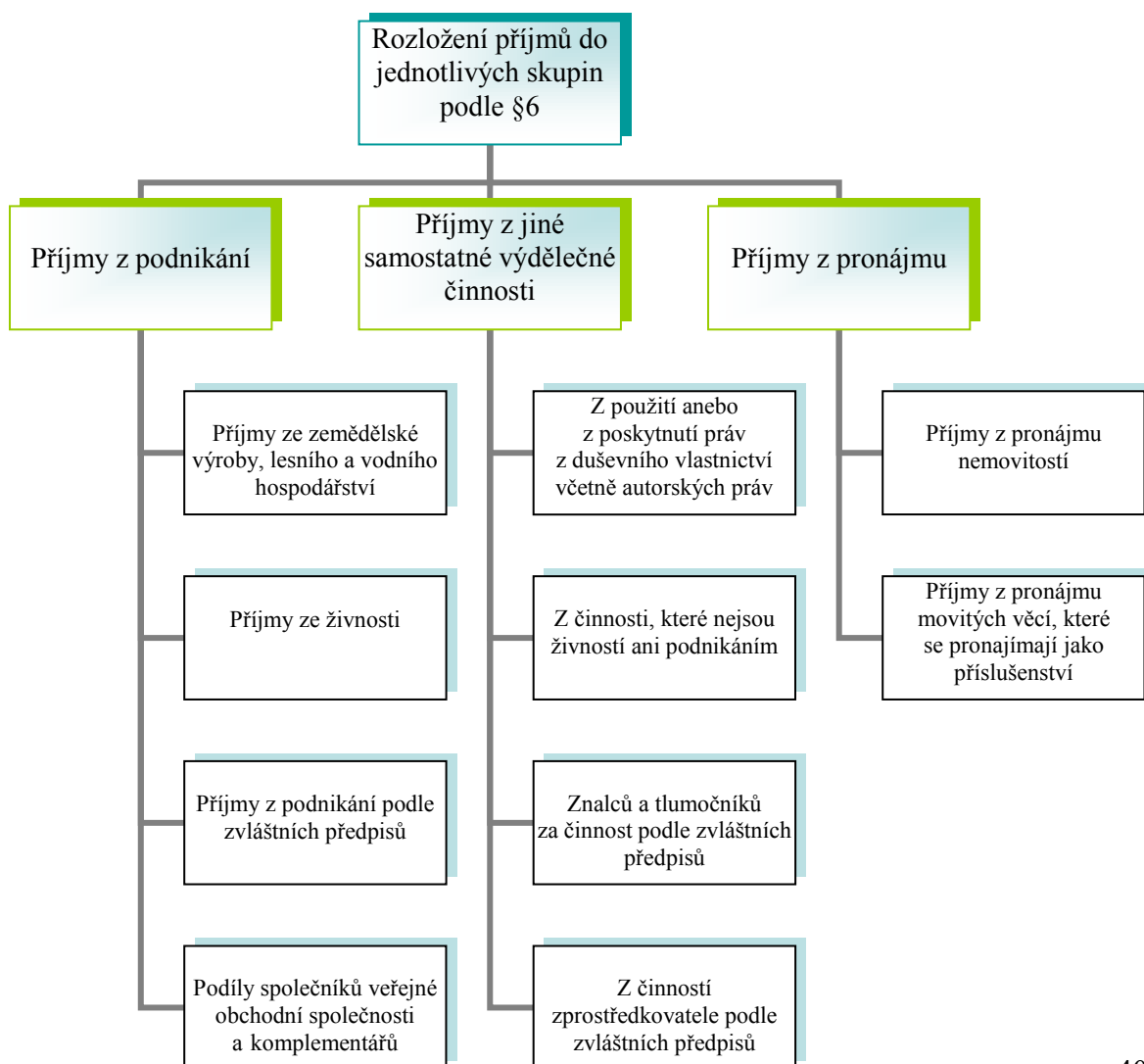
3.5 Příjmy z podnikání, z jiné samostatné výdělečné činnosti a z pronájmu

Dělí se dle § 6 SZDP podle příjmů:

- příjmy ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství,
- příjmy ze živnosti,
- příjmy z jiného podnikání podle zvláštních předpisů,
- podíly společníků veřejné obchodní společnosti a komplementářů,
- příjmy z pronájmu.

Mezi příjmem z podnikání anebo z jiné samostatné výdělečné činnosti lze zařadit také úroky z peněžních prostředků na běžných účtech, příjmy z nakládání s obchodním majetkem a také výši odpuštěného dluhu nebo jeho části jako důsledek nakládání s jeho obchodním majetkem. Podrobnější členění příjmů ilustruje obrázek č. 3.3.

Obrázek č. 3.3 Dělení příjmů dle § 6 SZDP

Paušální výdaje

Poplatník, který podniká, má příjmy z pronájmu nebo vykonává jinou samostatně výdělečnou činnost, na konci roku při zúčtování daně z příjmu použije odpočítávání výdajů na podnikání ze svého celkového ročního výdělku. Tabulka č. 3.3 ukazuje výši paušálních výdajů za rok 2009 a 2010.

Takto upravený příjem se zdaňuje a výdaje, které má podnikatel na svou činnost, si může odečíst dvěma způsoby:

- a) formou paušálních výdajů,
- b) formou prokazatelných výdajů.

a) Paušální výdaje

Tyto výdaje si může uplatnit jen poplatník, který není plátcem DPH nebo je plátcem DPH jen část zdaňovacího období. Při uplatnění paušálních výdajů není třeba vést účetnictví, pouze vést evidenci o příjmech v časovém sledu, zásobách a pohledávkách. Klade se důraz hlavně na jednoduchou administraci. Paušální výdaje se doporučují hlavně živnostníkům, kteří nemají vysoké náklady a jejich skutečné výdaje nepřevyšují 40 % paušálních výdajů. Příkladem těchto živností jsou například: účetní, novináři, činnosti prováděné z domu, tlumočníci a jiné. Využívají je i řemeslníci, protože si mohou odečíst až 60 % z úhrnu příjmů. Zde lze zařadit zedníky, klempíře, tesaře, truhláře a další. Příjmy z pronájmu lze také snížit sazbou 40 % z dosažených příjmů. K tzv. paušální dani se připočítávají i příspěvky na zdravotní a sociální pojištění.

b) Prokazatelné výdaje

Podle zákona o dani z příjmů jsou prokazatelné výdaje veškeré výdaje, které přímo souvisejí s podnikáním a prováděním činností, na které přísluší živnostenské oprávnění tedy telefonní účty, účty za internet, poštovné, nákup zařízení potřebného k výkonu podnikatelské činnosti, nákup softwaru, náklady na reklamu, vedení účetnictví, náklady na školení, cestovné, stravné za každý odpracovaný den a jiné. Pokud chce podnikatel uplatnit formu prokazatelných daňových výdajů, musí vést účetnictví⁸. Pokud je podnikatel zároveň i plátcem DPH, tak musí vést i evidenci pro účely DPH. Tato forma vyhovuje zejména podnikání, které se vyznačuje vysokými náklady jako například: maloobchod,

---

⁸ U živnostníků stačí vést jen jednoduché účetnictví.

velkoobchod restaurační služby, výrobní provozy, jelikož jejich náklady na režie jako je nájem, mzdy a jiné jsou podstatně vyšší, než by byly výdaje ve výši 40 % z příjmů.

Podnikatel, který má více činností, nemůže při některých činnostech využít paušální výdaje a při ostatních skutečné výdaje. Musí se vždy rozhodnout, zda bude při všech svých příjmech uplatňovat skutečné nebo paušální výdaje. Výjimkou je příjem z pronájmu nemovitosti, kde může využít paušální výdaje a při příjmech ze živnosti skutečné výdaje anebo naopak.

Tabulka č. 3.3 Přehled paušálních sazeb u příjmů z podnikání

Druh příjmů	Výdajový paušál	
	2009	2010
ze zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství	40 %	40 %
ze živností řemeslných	60 %	60 %
ze živností ostatních	40 %	40 %
z jiného podnikání	40 %	40 %
z pronájmu	40 %	40 %

Zdroj: Vlastní zpracování dle SZDP

Za základ daně se považuje rozdíl mezi příjmy a výdaji nebo výsledek hospodaření podle toho, zda je o poplatníka účtujícího v soustavě jednoduchého nebo podvojného účetnictví. U poplatníka, který vykazuje výsledek hospodaření v individuální účetní závěrce, se základ daně stanoví podle mezinárodních standardů pro finanční výkaznictví.

3.6 Příjmy z kapitálového majetku

Mezi příjmy z kapitálového majetku dle § 7 SZDP patří:

- úroky, výhry případně jiné výnosy z vkladů na vkladních knížkách, běžných účtech, vkladových listech a různých druzích terminovaných vkladech,
- úroky z poskytnutých úvěrů a půjček,
- plnění z pojištění pro případ dožití určitého věku,
- výnos, který vzniká při splatnosti cenného papíru z rozdílu mezi jmenovitou hodnotou cenného papíru a emisním kurzem při jeho vydání,

- výnosy ze směnek kromě příjmu z jejich prodeje,
- dávky z doplňkového důchodového spoření podle zvláštního předpisu.

Předmětem daně z příjmů není nabytí majetku ve formě privatizace, koupí, děděním, darováním, ale příjem nebo výnos, který takový majetek přináší svému vlastníkov. Podléhá zdanění jako příjem z kapitálového majetku. Jedná se o příjem vyplácený na základě majetkové účasti poplatníka na podnikání jiné osoby⁹ nebo na základě svěřených finančních prostředků např. bance nebo pojišťovně. Poplatníkovi za takto poskytnuté prostředky plyne pravidelný nebo nepravidelný výnos.

U některých druhů příjmů, které jsou v zákoně uvedeny, se daň vybírá srážkou, tedy u zdroje. Jedná se o úroky v bance, výnosy z podílových listů, peněžní výhry. Tuto daň zaplatí prakticky ihned ten, od koho poplatník příslušný příjem dostává vyplácený. Plátce daně je povinen sraženou daň odvést správci daně nejpozději do patnáctého dne každého měsíce za předcházející kalendářní měsíc.

3.6 Ostatní příjmy

Jedná se o takové příjmy, které jsou nepravidelné, náhodné a mimo jiné se projevují i ve zvláštním způsobu vybírání daně.

Ostatními příjmy dle § 8 SZDP jsou zejména:

- příjmy z příležitostných činností včetně příjmů z příležitostné zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a z příležitostného pronájmu movitých věcí,
- z převodu vlastnictví nemovitostí, z převodu opcí, z převodu cenných papírů, z převodu podílu na společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti anebo z převodu členských práv družstva a z převodu podílu na společnosti s ručením omezeným, komanditní společnosti anebo z převodu členských práv družstva,
- z prodeje movitých věcí,
- ze zděděných práv z průmyslového a jiného duševního vlastnictví včetně autorských práv a práv příbuzných autorskému právu,
- důchody a podobně opakující se požitky,

---

⁹ Např. podnikatele, společnosti s ručením omezeným, akciové společnosti nebo jiné obchodní společnosti.

- výhry v loteriích a jiných podobných hrách a výhry z reklamních soutěží, losování a ceny z veřejných soutěží,
- příjmy z derivátových operací.

Do dílčího základu daně se zahrnuje zdanitelný příjem snížený o výdaje prokazatelně vynaložené na jeho dosažení. Poplatník, který má příjmy z příležitostné zemědělské výroby, lesního a vodního hospodářství a neuplatní výdaje prokazatelně vynaložené na dosažení příjmu, může uplatnit výdaje ve výši 25 % z těchto příjmů.

3.7 Nezdánitelná část základu daně

Fyzická osoba, která dosahuje příjmy ať už je to zaměstnanec, student, důchodce, živnostník nebo zahraniční osoba, má za určité zdaňovací období právo odečíst si od základu daně určité hodnoty, které souvisí s její osobou anebo vyživovanou osobou. Téměř všichni daňoví poplatníci daně z příjmů si mohou uplatnit nezdanitelnou část základu daně na poplatníka, manželku, příspěvky na doplňkové důchodové spoření, příspěvky na účelové spoření a také pojistné na životní pojištění a snížit si tak svoji daňovou povinnost. Tato částka se odečte od základu daně ještě před výpočtem daně. V podstatě jde o částku, z níž se daň neplatí. Její výše není stejná pro každého, v mnoha případech závisí na výši základu daně a existuje více druhů této částky.

Jednotlivé druhy nezdanitelných částí základu daně dle § 11 SZDP

Poplatník

Poplatník, jehož základ daně je v příslušném zdaňovacím období roven nebo je nižší než 86 násobek částky platného životního minima¹⁰ (dále jen „PŽM“) což je 15 387,12 EUR, nezdanitelná část základu daně ročně na poplatníka je částka odpovídající 22,5 násobku částky PŽM (4 025,7 EUR). Jestliže je základ daně vyšší než 86 násobek PŽM, nezdanitelná část základu daně ročně na poplatníka je částka odpovídající rozdílu 44 násobku PŽM (7872,48 EUR) a jedné čtvrtiny základu daně pokud dojde k tomu, že tato částka je nižší než nula pak nezdanitelná část se rovná nule. Pro rok 2010 je částka na poplatníka stanovena na 335,45 EUR.

¹⁰ Měsíční životní minimum (PŽM) pro rok 2009 a 2010 se rovná částce 178,92 EUR.

Manžel(ka)

Tato položka je určena základem daně, který poplatník dosahuje, a zda má manžel(ka) vlastní příjmy či nikoli. Pokud ve společné domácnosti spolu s poplatníkem žije manžel(ka), může si uplatnit v tomto zdaňovacím období nezdanitelnou část tímto způsobem:

- a) základ daně poplatníka je nižší nebo roven 176 násobku PŽM (31 489,92 EUR):
  - manžel(ka) nemá vlastní příjem, tak si lze odečíst 4 025,7 EUR tj. 22,5 – násobek PŽM,
  - jestliže má manžel(ka) vlastní příjem, který nepřesahuje 4 025,7 EUR ročně, lze si odečíst částku, která je rovna rozdílu 4 025,7 EUR a sumou vlastních příjmů manžel(ka),
  - jestliže má manžel(ka) vlastní příjem vyšší než je 4 025,7 EUR, na odpočet ze základu daně nemá poplatník nárok.

- b) základ daně poplatníka je vyšší jak 176 násobek PŽM:
  - pokud manžel(ka) nemá vlastní příjem, tak nezdanitelná část je rozdíl 66,5 násobku PŽM (11 898,18 EUR) a $\frac{1}{4}$ základu daně poplatníka,
  - manžel(ka) má svůj vlastní příjem, nezdanitelná část ročně odpovídá rozdílu 11 898,18 EUR a $\frac{1}{4}$ základu daně poplatníka, snižena o vlastní příjem manžela(ky).

Příspěvky na doplňkové důchodové spoření a finanční příspěvky na účelové spoření

Doplňkové důchodové spoření představuje spoření, na něž přispívá i zaměstnavatel. Zaměstnanec nebo účastník tohoto spoření získá penzijní připojištění, ať už v stáří, nebo po ukončení výkonu práce. Zaměstnavatel tuto možnost nemá.

Účelovým spořením se rozumí vkládání finančních prostředků do banky nebo investování prostřednictvím společnosti poskytující investiční služby nebo služby kolektivního investování k zajištění příjmu poplatníkovi.

U této položky musí být splněny tři podmínky, aby bylo možné si uplatnit tyto nezdanitelné části základu daně a to:

- poplatník = pojistník = pojištěný,

- doba placení důchodového a účelového spoření je delší než 10 let,
- a dovršení 55. roku života poplatníka.

Pojistné na životní pojištění

Životním pojištěním se rozumí takové pojištění, ze kterého bude poplatníkovi plynout příjem po dovršení 55. roku života. Jestliže je pojistná doba nejméně 10 let, může si poplatník od základu daně pojistné odečíst. Uplatnit lze za všechny tyto spoření a pojištění společně maximálně 398,33 EUR¹¹ ročně.

Životním pojištěním se rozumí:

- pojištění pro případ smrti,
- pojištění pro případ úrazu anebo nemoci,
- pojištění věna nebo prostředků na výživu dětí aj.

3.8 Daňový bonus

V průběhu roku má zaměstnanec nárok na měsíční daňový bonus, pouze tehdy, jestliže jeho hrubé zdanitelné příjmy ze závislé činnosti v příslušném kalendářním měsíci jsou alespoň ve výši poloviny platné měsíční minimální mzdy¹². Tato částka do konce roku 2009 představovala 147,75 EUR (295,50/2). Od 1. 1. 2010 je tato částka ve výši 153,85 EUR (307,70/2). Výše minimální mzdy má vliv i na uplatnění ročního daňového bonusu. Poplatník má na něj nárok tehdy, jestliže jeho zdanitelné příjmy ze závislé činnosti přesahují výši 6 násobku minimální mzdy což je 1 846,2 EUR (307,7 x 6). Za rok 2009 to bylo alespoň ve výši 1 773 EUR (295,50 x 6).

Od počátku roku 2010 byla výše měsíčního daňového bonusu ve výšce 20 EUR a výše ročního daňového bonusu 240 EUR na každé vyživované dítě žijící spolu s rodičem ve společné domácnosti. V souvislosti s valorizací částek životního minima se od 1. července 2010 částka změnila na 20,02 EUR měsíčně tj. zvýšení o částku 0,02¹³ EUR a roční částka činí 242,2 EUR. Pokud je daňový bonus vyšší než je vypočtená daň, tak

¹¹ V přepočtu je to zhruba 12 000 Sk.

¹² Minimální měsíční mzda na Slovensku je 307,70 EUR. Výška minimální hodinové mzdy je 1,768 EUR. Platí pro zaměstnance pracující na plný úvazek s měsíční mzdou.

¹³ Valorizace $20 \times 0,1\% = 0,02$.

poplatník může požádat správce daně o vyplacení tohoto rozdílu. Maximální hranice daňového bonusu není na Slovensku stanovena. Přehled daňového bonusu je v tabulce č. 3.4.

Tabulka č. 3.4 Výše daňového bonusu v letech 2009 - 2010

Daňové bonus	r. 2009 v EUR	r. 2010 v EUR 1.1 - 30.6.	r. 2010 v EUR 1.7.- 31.12.
měsíčně	19,3	20	20,2
ročně	231,6	240	242,2

Zdroj: Vlastní zpracování dle SZDP

Za vyživované dítě se považuje dítě do skončení povinné školní docházky, nejdéle do dovršení 25 let věku, pokud se soustavně připravuje na povolání studiem nebo se nemůže soustavně připravovat na povolání studiem nebo vykonávat výdělečnou činnost a to z důvodu nemoci nebo úrazu. Nezaopatřeným dítětem není dítě, kterému vznikl nárok na invalidní důchod nebo pobírá sociální důchod, jehož studium na vysoké škole dle studijního programu přesahuje standardní délku nebo které získalo vysokoškolské vzdělání druhého stupně.

3.9 Příklad výpočtu čisté mzdy pro rok 2010

Paní Janotová pracuje ve firmě WOMPO, má podepsanou pracovní smlouvu na dobu neurčitou její hrubá mzda činí 734 EUR (17 983 Kč)¹⁴ měsíčně. Podepsala prohlášení k dani, má 2 děti. Výpočet čisté mzdy ilustruje tabulka č. 3.5.

Tabulka č. 3.5 Výpočet čisté mzdy pro rok 2010

Měsíční vyúčtování	Zaměstnanec v EUR	Zaměstnavatel v EUR
Zdravotní pojištění (4 %, 10 %)	29,36	73,40
Sociální pojištění (9,4 %, 25,2 %)	68,80	184,60
Měsíční základ daně		635,84
Měsíční nezdánitelná část		335,47
Měsíční základ daně před zdaněním		300,37
Daň z příjmů 19 %		57,07
	I. pol. r. 2010	II. pol. r. 2010
Daňový bonus	40	40,4
Čistá mzda	618,77	618,81

Zdroj: Vlastní zpracování

¹⁴ Kurz ke dni 31.3. 2011 je 24,50 EUR/1Kč.

3.10 Daňové přiznání

Daňové přiznání se podává do 3 kalendářních měsíců po uplynutí zdaňovacího období, které je stanoveno na kalendářní rok¹⁵. Jestliže příjmy poplatníka překročí 50% částky nezdanitelné části základu daně je povinen podat daňové přiznání. Za zdaňovací období 2010 se jedná o částku 2 012,85 EUR. V případě ztráty, jste rovněž povinen podat daňové přiznání. Pokud jsou dosažené příjmy pouze ze závislé činnosti, podává se daňové přiznání typu A. Pokud ve zdaňovacím období vykazuje i jiné příjmy, podává daňové přiznání typu B.

---

¹⁵ Daňové přiznání za rok 2010 se podává v období od 1. 1. 2011 do 31. 3. 2011.

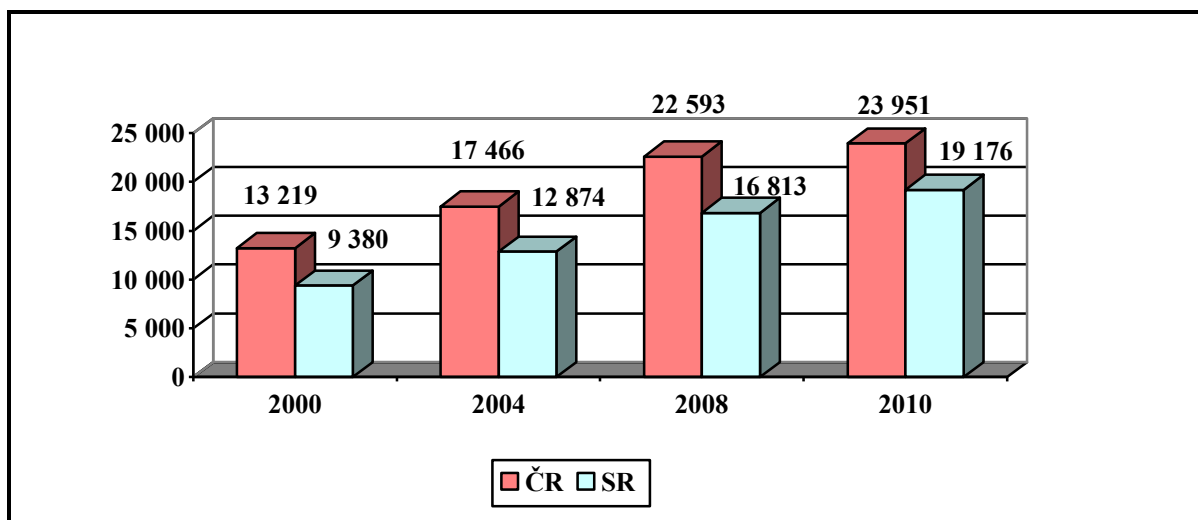
4 KOMPARACE DANĚ Z PŘÍJMŮ FYZICKÝCH OSOB NA VYBRANÝCH PŘÍKLADECH

Poslední část diplomové práce je rozčleněna do tří částí. Cílem je nastínit průběh změn daně z příjmů ze závislé činnosti v jednotlivých letech a jejich následnou analýzou vytvořit závěry z dosažených výsledků.

4.1 Daň z příjmů ze závislé činnosti v letech 2000, 2004, 2008 a 2010

Ve všech níže uvedených podkapitolách se počítá se zaměstnancem, jež má jedno nezaopatřené dítě. Výpočty se budou zabývat měsíčními odvody na zdravotním a sociálním pojištění, odčitatelnými položkami a vypočtu čisté měsíční mzdy za čtyři výše uvedené období. V poslední části je provedena analýza zjištěných skutečností. U níže vypočtených příkladů se vychází v obou zemích z průměrných hrubých mezd za daná období. Průměrné hrubé mzdy v grafu č. 4.1 jsou přepočítány na Kč pro lepší představu o jejich skutečné výši. V dalších částích jsou již veškeré částky týkající se SR uvedeny v Sk, pokud nebude uvedeno jinak.

Graf č. 4.1 Průměrná hrubá mzda v ČR a SR v Kč

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.1 Daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků v roce 2000

V roce 2000 v ČR existovaly celkem čtyři daňové pásma, tento stav trval až do konce roku 2007. Nejvyšší sazba se pohybovala ve výši 32 % a nejnižší byla stanovena na 15 % ze základu daně. Na Slovensku v té době daňový zákon řadil příjmy do sedmi daňových pásem a nejvyšší sazba daně činila 42 % a nejnižší byla ve výši 12%. V následujícím roce došlo ke změnám a k redukci daňových pásem i sazeb daně. U této skupiny příjmů mnoho rozdílností, ať už ve výši sazeb tak i v rozmezí daňového základu daně. Společným znak obou zemí je progresivně klouzavá sazba daně. V příloze č. 1 jsou přehledně upřádané tabulky měsíčních i ročních sazeb daně.

Důležitou položkou při zdaňování příjmů fyzických osob jsou nezdanitelné částky, které si poplatník uplatňuje v určité měsíční i roční výši. V roce 2000 se nezdanitelné částky v ČR a na Slovensku lišily jen nepatrně. Z tabulky č. 4.1 lze vidět největší odlišnost nezdanitelné částky na studenta, kterou slovenský systém v této době vůbec nezahrnoval.

Tabulka č. 4.1 Měsíční a roční nezdanitelné částky v ČR a SR

	ČR ročně v Kč	SR ročně v Sk	ČR měsíčně v Kč	SR měsíčně v Sk
Poplatník	38 040	38 760	3 170	3 230
Dítě	23 520	11 400	1 960	950
Manželka	21 720	12 000	1 810	1 000
Částečný ID	7 140	8 400	595	700
Plný ID	14 280	16 800	1 190	1 400
ZTP/P	50 040	48 000	4 170	4 000
Student	11 400	-	950	-

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP

ID – invalidní důchod, ZTP/P – zdravotně tělesně postižení.

Systémy zdravotního pojištění jsou v obou státech velice podobné. Pojistné odvádí zaměstnanci, zaměstnavatelé, OSVČ a v některých vymezených případech stát. Sazby pojistného se stejně jako v ČR i v SR odvádí z vyměřovacího základu daně, který je u každé skupiny odlišný. Tabulka č. 4.2 ukazuje jen nepatrné rozdíly ve výši sazeb v roce 2000. Kdežto v sociálním pojištění jsou změny o poznání větší, jak ukazuje, tabulka č. 4.3. V ČR

se sociální pojištění v roce 2000 skládalo z nemocenského a důchodového pojištění a ze státního příspěvku v nezaměstnanosti. SR do tohoto systému zahrnovala navíc úrazové, garanční, rezervní pojištění a důchodové pojištění, které se dále člení na starobní a invalidní pojištění. Slovenský systém sociálního pojištění umožňoval, aby sociální pojišťovna platila pojistné na starobním pojištění, což v ČR neexistuje. V tabulce č. 4.3 lze vidět rozdíly ve výskytu i výši jednotlivých sazeb. Další odlišnost se vyskytuje u nemocenského pojištění, jelikož v ČR je toto pojištění pro osoby dobrovolně účastné nepovinné, a v SR tato sazba pro tyto osoby činí pro rok 2000 4,4 % z vyměřovacího základu. Tyto osoby se dále povinně účastní státního příspěvku v nezaměstnanosti, kdežto v ČR nikoli.

Tabulka č. 4.2 Sazby zdravotního pojištění v roce 2000

Stát	Sazba zdravotního pojištění poplatníků za rok 2000 v %			
	Zaměstnanec	Zaměstnavatel	OSVČ	Stát
ČR	4,5	9	13,5	4,5
SR	4	10	14	4

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP

Tabulka č. 4.3 Sazby sociálního pojištění v roce 2000

Typ pojištění	ČR v %				SR v %					
	A	B	C	D	A	B	C	D	E	F
Nemocenské	1,1	3,3	4,4	-	1,4	1,4	4,4	4,4	-	-
Důchodové	6,5	19,5	26	26	4	16	20	20	20	20
Starobní										
Invalidní										
Stat. P. Ne	0,4	3,2	3,6	-	1	1	-	2	-	-
Úrazové	-	-	-	-	-	0,3- 2,1 ¹⁶	-	-	-	-
Garanční	-	-	-	-	-	0,25	-	-	-	-
Rezervní	-	-	-	-	-	2,75	2,75	2,75	-	-
Celkem	8	26	34	26	9,4	24,7- 26,5	33,15	35,15	26	20

¹⁶ Sazba je rozdělena podle nebezpečnosti jednotlivých činností zaměstnavatele, který je řazen do 10ti tříd.

A – zaměstnanec, B – zaměstnavatel, C – OSVČ, D – dobrovolníci, E - stát, F - sociální pojišťovna.

Příklad výpočtu čisté mzdy v roce v ČR a SR v roce 2000

Tabulka č. 4.4 Výpočet měsíční mzdy v ČR za rok 2000

Položka	Výpočet	Částka v Kč
Průměrná HM		13 219
- SP (8 %)	13 219 x 0,08	- 1 058
- ZP (4,5 %)	13 219 x 0,045	- 595
Základ daně		11 566
- Poplatník		- 3 170
- Dítě		- 1 960
Zdanitelný základ		6 436
Zaokrouhlený zdanitelný základ	Na stovky nahoru	6 500
- daň	6 500 x 0,15	975
Čistá mzda¹⁷	13 219 – 1 058 - 595 - 975	10 591

Zdroj: Vlastní zpracování

HM – hrubá mzda, SP – sociální pojištění, ZP – zdravotní pojištění.

Tabulka č. 4.5 Výpočet měsíční mzdy pro rok 2000 v SR

Položka	Výpočet	Částka v Sk
Průměrná HM		11 430
- SP (9,4 %)	11 430 x 0,094	- 1 075
- ZP (4 %)	11 430 x 0,04	- 457
Částečný základ daně		9 898
- Poplatník		- 3 230
- Dítě		- 950
Zaokrouhlená zdanitelná mzda	Na stovky nahoru	5 800
Daň	5 800 x 0,12	696
Čistá mzda	11 430 – 1 075 – 457 - 696	9 202

Zdroj: Vlastní zpracování

¹⁷ Hrubá mzda – SP – ZP - daň

V těchto jednoduchých výpočtech jde o srovnání výpočtu čisté mzdy v obou zemích. Z tabulek č. 4.4 a č. 4.5 tedy vyplývá, že algoritmy výpočtu čisté mzdy jsou totožné. Odlišnost lze vidět pouze v sazbách sociálního a zdravotního pojištění a také v rozsahu daňových pásem. Stejně jako ČR i SR zaokrouhluje zdanitelný základ na celé stovky nahoru s tím rozdílem, že nese název zdanitelná mzda.

4.1.2 Daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků v roce 2004

V SR proběhla v roce 2004 daňová reforma, která zcela změnila daňový systém a ovlivnila tím i daň z příjmů fyzických osob. Hlavní změny, které proběhly, v tomto roce na Slovensku se týkaly zavedení jednotné sazby daně, výpočtu základu daně a nezdanitelných částí základu daně, upravily se i položky osvobozené od daně. Hlavní změnou v sazbách této daně bylo zavedení tzv. rovné daně na Slovensku. Od roku 2004 tedy platí jen jedna lineární 19 % sazba daně. Rovná daň si stále zachovává progresivní povahu efektivních sazeb daně, kterou platí jednotlivci s různou výškou příjmů. V ČR se nezměnily sazby, ale rozsah daňových pásem. V tabulce č. 4.6 jsou uvedeny pásma pro daňové odvody z měsíční mzdy zaměstnance. V příloze č. 2 jsou uvedeny sazby daně z příjmů fyzických osob používané v ročním zúčtování daně. Tabulka č. 4.7 ukazuje roční i měsíční sazby daně v roce 2004.

Tabulka č. 4.6 Měsíční sazba pro výpočet záloh u zaměstnance v ČR pro rok 2004

Zdanitelná mzda		Záloha	Ze zdanitelné mzdy přesahující (v Kč)
Od v Kč	Do Kč		
0	9 100	15 %	
9 100	18 200	1 365 + 20 %	9 100
18 200	27 600	3 185 + 25 %	18 200
27 600	a více	5 535 + 32 %	27 600

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP

Tabulka č. 4.7 Sazby daně z příjmů fyzických osob v roce 2004 v SR

Sazba stanovená pro zúčtování daně	Sazba daně v %
Měsíční	19
Roční	19

Zdroj: Vlastní zpracování dle SZDP

Také u nezdanitelných částek lze vidět značný rozdíl. V tomto roce si mohl poplatník odečíst pouze položku na poplatníka a jeho nepracujícího druhu, která se zvýšila téměř jednou tolik. Daňovou reformou se úplně zrušily ostatní nezdanitelné části daně uplatňované před rokem 2004. Novelou se zavedly zcela nové nezdanitelné části snižující základ daně fyzických osob. Jsou jimi příspěvky na doplňkové důchodové spoření, pojistné na životní pojištění a zvláštní případ účelového spoření. Tyto položky mohou snížit základ daně nejvíce v úhrnu 12 000 Sk ročně. Další změna nastala také v hodnotě nezdanitelných částí základu daně, která se váže na vývoj životního minima. Odpočitatelná položka na vyživované dítě se změnila na tzv. daňový bonus, který již nesnižuje základ daně, ale odpočítává se od výsledné daně. V ČR došlo pouze k navýšení nezdanitelné částky na dítě viz. tabulka č. 4.8.

Tabulka č. 4.8 Nezdanitelné částky pro rok 2004

Položka	ČR ročně v Kč	SR ročně v Sk	ČR měsíčně v Kč	SR měsíčně v Sk
Poplatník	38 040	80 832	3 170	6 736
Dítě	25 560	-	2 130	-
Manželka	21 720	80 280	1 810	6 736
Částečný ID	7 140	-	595	-
Plný ID	14 280	-	1 190	-
ZTP/P	50 040	-	4 170	-
Student	11 400	-	950	-
Daňový bonus				
Dítě	-	4 800	-	400

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP

ID – invalidní důchod, ZTP/P – zdravotně tělesně postižení.

V systému sociálního a zdravotního pojištění došlo k žádným změnám. Pouze ve slovenském sociálním pojištění došlo k přesunu výšek mezi jednotlivými pojištěními, ale na konečnou výši sazeb to mělo neznatelný vliv viz. tabulka č. 4.9. Zdravotní pojištění zůstává i nadále stejné jako v roce 2000 v obou těchto státech viz příloha č. 3.

Tabulka č. 4.9 Sociální pojištění pro rok 2004

Typ pojištění	ČR v %				SR v %					
	A	B	C	D	A	B	C	D	E	F
Nemocenské	1,1	3,3	4,4	-	1,4	1,4	4,4	4,4	-	-
Důchodové	6,5	21,5	26	26	4	14	18	18	18	18
Starobní										
Invalidní										
Stat. Po. Ne	0,4	1,2	3,6	-	1	1	2	-	-	-
Úrazové	-	-	-	-	-	0,3- 2,1 ¹⁸	-	-	-	-
Garanční	-	-	-	-	-	0,25	-	-	-	-
Rezervní	-	-	-	-	-	4,75	4,75	4,75	2	-
Celkem	8	26	34	26	9,4	24,7- 26,5	35,15	33,15	26	18

Zdroj: Vlastní zpracování

A – zaměstnanec, B – zaměstnavatel, C – OSVČ, D – dobrovolníci, E - stát, F - sociální pojišťovna.

Příklad výpočtu čisté mzdy v roce v ČR a SR pro rok 2004

V tabulce č. 4.10 a tabulce č. 4.11 je znázorněný algoritmus výpočtu čisté mzdy pro rok 2004

¹⁸ Sazba je rozdělena podle nebezpečnosti jednotlivých činností zaměstnavatele, který je řazen do 10ti tříd.

Tabulka č. 4.10 Výpočet měsíční mzdy v roce 2004 v ČR

Položka	Výpočet	Částka v Kč
Průměrná HM		17 466
- SP (8 %)	17 466 x 0,08	- 1 398
- ZP (4,5 %)	17 466 x 0,045	- 786
Základ daně		15 282
- Poplatník		- 3 170
- Dítě		- 2 130
Zdanitelný základ		9 982
Zaokrouhlený zdanitelný základ	Na stovky nahoru	10 000
- Daň	1 365 + (0,2 x 800)	1 525
Čistá mzda	17 466 - 1 398 - 786 - 525	13 757

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4.11 Výpočet čisté mzdy pro rok 2004 v SR

Položka	Výpočet	Částka v Sk
Průměrná HM		15 825
- SP (9,4 %)	15 825 x 0,094	- 1 488
- ZP (4 %)	15 825 x 0,04	- 633
Základ daně		13 704
- Poplatník		6 736
Zdanitelný základ		6 968
Zaokrouhlený zdanitelný základ	Na stovky nahoru	7 000
- Daň 19%		1 330
Daňový bonus na dítě		400
Čistá mzda	15 825 - 1 488 - 633 - 930	12 774

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.3 Daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků v roce 2008

V tomto roce proběhla v ČR daňová reforma, díky které byla zavedena rovná daň z příjmů fyzických osob, a to ve výši 15 %. Na Slovensku byla v témže roce sazba daně z příjmů fyzických osob o 4 % vyšší jak v ČR, tedy 19 %.

Nejvýraznějším rozdílem mezi oběma státy je rozdělení jednotlivých položek mezi slevy na dani, daňovým bonusem a nezdanitelné částky, jak lze vidět z tabulky č. 4.12. Česká daňová reforma výrazně ovlivnila i slevy na dani a nově lze uplatnit základní slevu na poplatníka i u starobních důchodců, což v SR zatím není pro rok 2008 možno. A také položku na dítě, kterou ČR zahrnuje do slev na dani, Slovensko označuje jako daňový bonus a v roce 2008 byla rozdělena do dvou období s rozdílnou výškou.

Tabulka č. 4.12 Slevy na dani, daňový bonus, nezdanitelné částky v SR a ČR pro rok 2008

	ČR ročně v Kč	SR ročně v Sk	ČR měsíčně v Kč	SR měsíčně v Sk	
Slevy na dani					
Poplatník	24 840 ¹⁹	-	2 070	-	
Dítě	10 680	-	890	-	
Manželka	24 840	-	2 070	-	
Částečný ID	2 520	-	210	-	
Plný ID	5 040	-	420	-	
ZTP/P	16 140	-	1 345	-	
Student	4 020	-	335	-	
Daňový bonus				1.1-30.6.	1.7-31.12.
Dítě	-	6 822	-	555	582
Nezdanitelné část základu daně					
Poplatník	-	98 496	-	8 208	
Manželka	-	98 496	-	8 208	
Pen. pojištění	-	12 000	-	-	
Účel. spoření	-	12 000	-	-	
Živ. pojištění	-	12 000	-	-	

Zdroj: Vlastní zpracování

¹⁹ Tato částka se týká i starobních důchodců.

V roce 2008 nedošlo v ČR ani v SR k žádné změně v sazbách zdravotního pojištění a sazby zůstávají na stejné úrovni jako v roce 2004 viz příloha č. 3. Sociální sazby v ČR zůstaly taktéž na stejné úrovni a ani Slovensko nezaznamenalo závažné změny. Došlo opět k přesunu procent mezi jednotlivými typy sociálního pojištění, které jsou zaznamenány v tabulce č. 4.13.

Tabulka č. 4.13 Sociální pojištění v roce 2008 v ČR a SR

Typ pojištění	ČR v %				SR v %					
	A	B	C	D	A	B	C	D	E	F
Nemocenské	1,1	3,3	4,4	-	1,4	1,4	4,4	4,4	-	-
Důchodové	6,5	21,5	26	26	4	14	18	18	18	18
Starobní										
Invalidní										
Stat. Po. Ne	0,4	1,2	3,6	-	1	1	-	2	-	-
Úrazové	-	-	-	-	-	0,8	-	-	-	-
Garanční	-	-	-	-	-	0,25	-	-	-	-
Rezervní	-	-	-	-	-	4,75	4,75	4,75	2	-
Celkem	8	26	34	26	9,4	25,2	33,15	35,15	26	18

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP

A – zaměstnanec, B – zaměstnavatel, C – OSVČ, D – dobrovolníci, E - stát, F - sociální pojišťovna.

Výpočet čisté mzdy za rok 2008

Od roku 2008 tvoří základ daně v ČR nikoliv jen hrubá mzda zaměstnance, jako tomu je v SR, ale tzv. superhrubá mzda. Základ daně zde tvoří hrubá mzda plus povinné pojistné na veřejnoprávní pojištění hrazené zaměstnavatelem a to ve výši 35 % z hrubé mzdy. Toto je pro ČR výjimečné a ve státech EU používající rovnou daň zcela nestandardní. V níže uvedených tabulkách č. 4.14 a č. 4.15 jsou uvedeny výpočty čisté mzdy v ČR a SR.

Tabulka č. 4.14 Výpočet čisté mzdy za rok 2008 v ČR

Položka	Částky v Kč
Průměrná HM	22 593
Superhrubá mzda 35 %	30 500
- SP	- 1 809
- ZP	- 1 017
Záloha na daň	4 575
Poplatník	- 2 070
Daňové zvýhodnění na děti	+ 890
Záloha po slevách	1 615
Čistá mzda	19 041

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4.15 Výpočet čisté mzdy za rok 2008 v SR

Položka	Výpočet	Částka v Sk
Průměrná HM		21 782
- SP (9,4 %)	21 782 x 0,094	- 2 048
- ZP (4 %)	21 782 x 0,04	- 871
Základ daně		18 863
- Poplatník		- 8 208
Zdanitelný základ		10 655
Zaokrouhlený zdanitelný základ	Na stovky nahoru	10 700
- Daň 19%		2 033
Daňový bonus na dítě		555
Čistá mzda	21 782 – 2 048 – 871 – 1 478	17 385

Zdroj: Vlastní zpracování

4.1.4 Daň z příjmů ze závislé činnosti a funkčních požitků v roce 2010

V sazbách daně z příjmů fyzických osob v roce 2010 nedošlo k žádným změnám. Jejich výše zůstává na stejné úrovni jako v době daňových reforem. Na Slovensku tedy nadále zůstává

částečná progrese ve formě dvou sazeb, a sice 0 % do výše nezdanielného minima a 19 % na část příjmu přesahující nezdanielné minimum²⁰. V ČR sazba daně ve výši 15 % ze základu daně.

V roce 2010 zůstávají slevy na dani v ČR téměř nezměněny, jedinou změnu zaznamenala sleva na dítě, kde došlo k nárůstu o 924 Kč. V slovenském systému nedošlo ke změně počtu nezdanielných částek ani daňového bonusu. Změnila se pouze výška nezdanielné části na poplatníka, manželku a daňového bonusu, což ukazuje tabulka č. 4.16. Tyto částky se odvíjejí od výšky životního minima, které se pro každý rok mění. Změny jsou vyznačeny v tabulce č. 4.16.

Tabulka č. 4.16 Slevy na dani, daňový bonus, nezdanielné částky v SR a ČR pro rok 2010

	ČR ročně v Kč	SR ročně v Sk	ČR měsíčně v Kč	SR měsíčně v Sk	
Slevy na dani					
Poplatník	24 840	-	2 070	-	
Dítě	11 604	-	967	-	
Manželka	24 840	-	2 070	-	
Částečný ID	2 520	-	210	-	
Plný ID	5 040	-	420	-	
ZTP/P	16 140	-	1 345	-	
Student	4 020	-	335	-	
Daňový bonus				1.1- 30.6.	1.7- 31.12.
Dítě	-	7 234	-	602	603
Nezdanitelné část základu daně					
Poplatník	-	121 278	-	10 107	
Manželka	-	121 278	-	10 107	
Pen. pojištění	-	12 000	-	-	
Účel. spoření	-	12 000	-	-	
Živ. pojištění	-	12 000	-	-	

Zdroj: Vlastní zpracování

²⁰ Nezdanielné minimum pro rok 2010 je 4025,70 EUR (121.278 Sk).

Tento rok byl oblastí sociálního pojištění zásadní hlavní pro ČR, kde došlo ke změnám sazeb sociálního pojištění. Konkrétně došlo ke snížení odvodů u zaměstnanců, zaměstnavatelů a změnu zaznamenaly také OSVČ. Na Slovensku došlo ke snížení odvodů do rezervního fondu u OSVČ. Zdravotní pojištění zůstává na stejné úrovni, jako v roce 2004 viz příloha č. 4. Opět výše uvedené změny jsou uvedené v tabulce č. 4.17.

Tabulka č. 4.17 Sociální pojištění v roce 2010 v ČR a SR

Typ pojištění	ČR v %				SR v %					
	A	B	C	D	A	B	C	D	E	F
Nemocenské	0	2,3	1,4	-	1,4	1,4	4,4	4,4	-	-
Důchodové	6,5	21,5	28	-	4	14	18	18	18	18
Starobní										
Invalidní										
Stat. Po. Ne	0	1,2	1,2	-	1	1	2	2	-	-
Úrazové	-	-	-	-	-	0,8	-	-	-	-
Garanční	-	-	-	-	-	0,25	-	-	-	-
Rezervní	-	-	-	-	-	4,75	2	4,75	2	-
Celkem	6,5	25	30,6		9,4	25,2	32,4	35,15	26	18

Zdroj: Vlastní zpracování dle ZDP

A – zaměstnanec, B – zaměstnavatel, C – OSVČ, D – dobrovolníci, E - stát, F - sociální pojišťovna.

Výpočet čisté mzdy v roce 2010 v ČR a SR

Tabulka č. 4.18 a tabulka č. 4.19 ilustruje algoritmus výpočtu čisté mzdy za rok 2010 jak v ČR, tak i na Slovensku a je zde vidět značná odlišnost ve způsobu výpočtu čisté mzdy v ČR.

Tabulka č. 4.18 Výpočet čisté mzdy za rok 2010 v SR

Položka	Výpočet	Částka v Sk
Průměrná HM		23 167
- SP (9,4 %)	23 167 x 0,094	- 2 178
- ZP (4 %)	23 167 x 0,04	- 927
Základ daně		20 062
- Poplatník		- 10 107
Zdanitelný základ		9 955
Zaokrouhlený zdanitelný základ	Na stovky nahoru	10 000
- Daň 19%		- 1 900
Daňový bonus na dítě		+ 602
Čistá mzda	23 167 - 2 178 – 927 – 1 298	18 764

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4.19 Výpočet čisté mzdy v ČR v roce 2010

Položka	Částky v Kč
Průměrná HM	23 951
Superhrubá mzda 35 %	32 100
- SP (6,5 %)	- 1 557
- ZP (4,5 %)	- 1 078
Záloha na daň	4 815
Poplatník	- 2 070
Daňové zvýhodnění na děti	- 967
Záloha po slevách	1 778
Čistá mzda	19 538

Zdroj: Vlastní zpracování

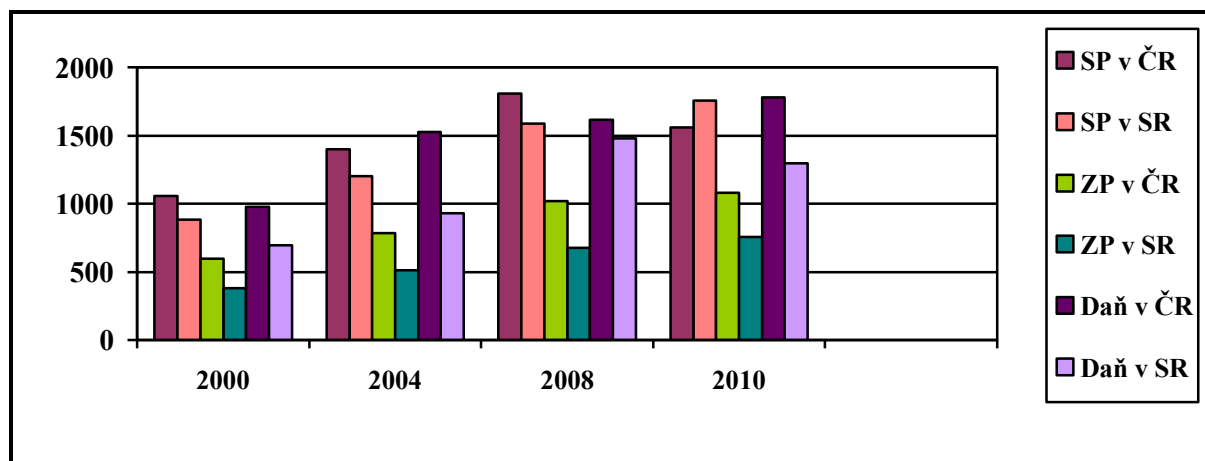
4.1.5 Analýza dosažených výsledků

V grafu č. 4.2 byly odvody na sociálním a zdravotním pojištění u slovenského zaměstnance převedeny na Kč, platným kurzem ČNB vždy k 1. lednu daného roku. V typovém příkladě se sociální a zdravotní pojištění odvádělo z průměrné hrubé mzdy za dané roky v příslušném státě. Jelikož se výše průměrných hrubých mezd v ČR i SR za daná období lišila, výsledky mohou být zkreslené.

Sazby sociálního a zdravotního se nijak závratně během těchto let neměnily. Jediná změna nastala v ČR v roce 2010, kdy zaměstnanec odvádí na sociálním pojištění 6,5 %, místo původních 8 % z hrubé mzdy. Z grafu č. 4.1.5.1. je vidět, že zaměstnanec v ČR odvádí z průměrné hrubé mzdy větší odvody na sociálním i zdravotním pojištění. Jedinou výjimkou byl rok 2010, kdy slovenský zaměstnanec odvedl na sociální pojištění o 201 Kč více než v ČR.

V oblasti odpočtu na dani si byly nezdanitelné částky nejvíce podobné v roce 2000 s jediným rozdílem, že slovenský zaměstnanec si nemohl odečíst nezdanitelnou částku na studenta. V roce 2004 díky daňové reformě na Slovensku, došlo ke zrušení téměř všech nezdanitelných částí. Zachovaly se pouze částka na poplatníka a manželku. Nezdanitelná částka na dítě od tohoto roku přechází v daňový bonus. Tento systém trval i v letech 2008 a 2010 s rozdílem ve výši stanovené částky, které se odvíjí od výše nezdanitelného minima. Daňová reforma proběhla v roce 2008 i v ČR, a nezdanitelné částky, se proměnily v slevy na dani. Tento systém odpočitatelných položek byl stanoven i v roce 2010 jen s nepatrnými změnami u slevy na dítě. V příloze č. 4 jsou přehledy těchto položek.

Graf č. 4.2 Výše daňové povinnosti poplatníka v daných letech v ČR a SR

Zdroj: Vlastní zpracování

SP – sociální pojištění, ZP – zdravotní pojištění.

Výpočty ve všech čtyřech obdobích vycházely z průměrné hrubé mzdy stanovené v daném státě. Pro zjednodušení výpočtu a lepší přehlednost byl stanoven poplatníkovi pouze odpočet na jedno dítě. Konečná čistá mzda byla přepočtena na české koruny kurzem ČNB platným vždy k 1. lednu daného roku viz tabulka č. 4.20. Pouze v roce 2010 se muselo nejdříve přepočítat čistou mzdu z Sk /EUR a poté teprve z EUR/Kč. Důvod bylo zavedení jednotné měny EUR²¹ k 1. lednu 2009 na Slovensku.

Tabulka č. 4.20 Čistá mzda pro ČR a SR v období 2000 - 2010

Stát	Výše čisté mzdy v Kč			
	2000	2004	2008	2010
ČR	10 591	13 757	19 041	19 538
SR	7 837 ²²	10 059 ²³	13 637 ²⁴	18 609 ²⁵

Zdroj: Vlastní zpracování

²¹ Při přepočítávání cen, částek na zaplacení a jiných finančních hodnot po 1. 1. 2009 bylo možné použít pouze jediný kurz tzv. Konverzní kurz (1 EUR = 30,1260 Sk), žádné zaokrouhlování konverzního kurzu nebylo dovoleno. Jiný než Konverzní kurz při přepočtu cen po 1. 1. 2009 nebylo možné použít.

²² Přepočet k 1. 1. 2000 kurzem ČNB.

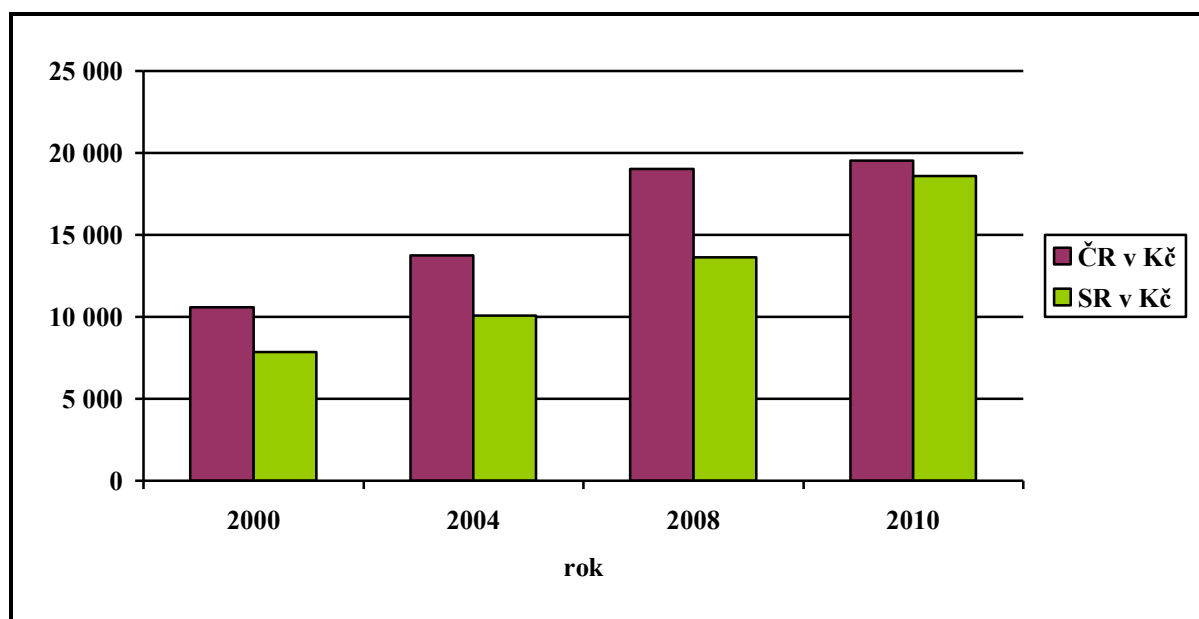
²³ Přepočet k 1. 1. 2004 kurzem ČNB.

²⁴ Přepočet k 1. 1. 2008 kurzem ČNB.

²⁵ Přepočet k 1. 1. 2010 kurzem ČNB.

Z analýzy vyšlo najevo, že čistá mzda slovenského zaměstnance se pohybovala ve všech vybraných letech na nižší úrovni než - li čistá mzda českého zaměstnance. Největší difference mezi oběma státy ve výši čisté mzdy nastala v roce 2008. V ČR byla čistá mzda tohoto zaměstnance o 5 404 Kč vyšší než v SR. Možným důvodem této značné rozdílnosti, bylo zavedení tzv. superhrubé mzdy v ČR. Naopak nejmín se čistá mzda v obou zemích lišila v roce 2010. Vývoj čisté mzdy je zobrazen v níže uvedeném grafu č. 4.3.

Graf č. 4.3 Vývoj čisté měsíční mzdy ve vybraných letech v ČR a SR

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2 Efektivní sazba daně

Pro stanovení skutečné míry zdanění zaměstnance se využívá tzv. efektivní daň²⁶. Je to podíl vypočtené daně a hrubé mzdy. Z grafu č. 4.4 lze vidět, že v letech 2000 a 2004 se velikost zdanění zaměstnance v ČR a SR od sebe výrazným způsobem nelišila. To však nelze říci o roku 2008 a 2010, kde lze pozorovat značný nárůst zdanění zaměstnance v ČR. Přestože je zde zavedena rovná 15% daň, ve skutečnosti byla daňová sazba přes 20 %. Důvodem je netypický způsob výpočtu daňové povinnosti, kdy se daň vypočítává z tzv. superhrubé mzdy, což je hrubá mzdy zvýšená o odvody zaměstnavatele za jeho zaměstnance

²⁶ Pro srovnání daní mezi různými státy se standardně používá efektivní sazba, tj. daň z příjmů jako procento mzdy.

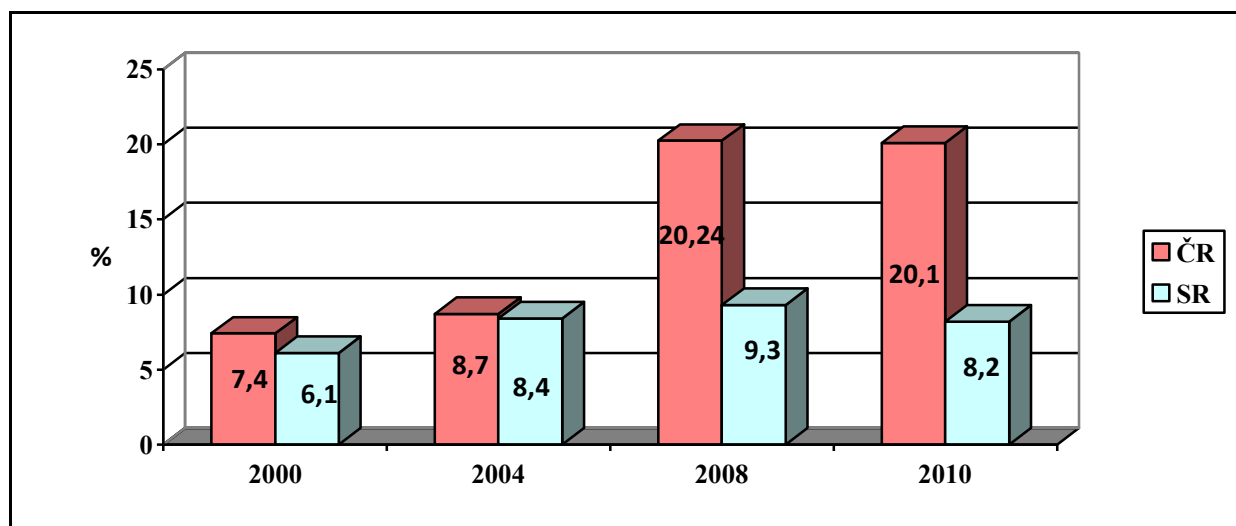
na zdravotním a sociálním pojištění. Právě výpočet daně v ČR ze superhrubé mzdy je důvodem, proč odvede slovenský zaměstnanec na dani efektivně méně, přestože mají vyšší rovnou sazbu daně o 4 % a daň se počítá z hrubé mzdy. I když je na Slovensku zavedena vyšší sazba daně z příjmů fyzických osob, daňová povinnost tohoto zaměstnance je nižší. Výše daně a vývoj efektivní sazby daně je zobrazena v tabulce č. 4.21.

Tabulka č. 4.21 Vývoj efektivní sazby daně v letech 2000, 2004, 2008 a 2010

Rok	Česká republika			Slovenská republika		
	Prům. hrubá mzda v Kč	Daň v Kč	Efektivní Sazba v %	Prům. hrubá mzda v Kč	Daň v Kč	Efektivní Sazba v %
2000	13 219	975	7,4	11 430	696	6,1
2004	17 466	1 525	8,7	15 825	1 330	8,4
2008	22 593	4 575	20,24	21 782	2 033	9,3
2010	23 951	4 815	20,10	23 167	1 900	8,2

Zdroj: Vlastní zpracování

Graf č. 4.4 Efektivní sazba daně

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.1 Zdanění českého zaměstnance 15 % a 20,1 % sazbou daně za rok 2010

Výpočet vychází z násobků průměrné měsíční mzdy stanovené Českým statistickým úřadem. Zaměstnanec má opět jedno vyživované dítě. Jedna část výpočtu se opírá o 15% sazbu daně, druhá část, o efektivní sazbu daně pro danou průměrnou mzdu viz tabulka č. 4.22.

Tabulka č. 4.22 Výpočet daňové povinnosti zaměstnance za rok 2010

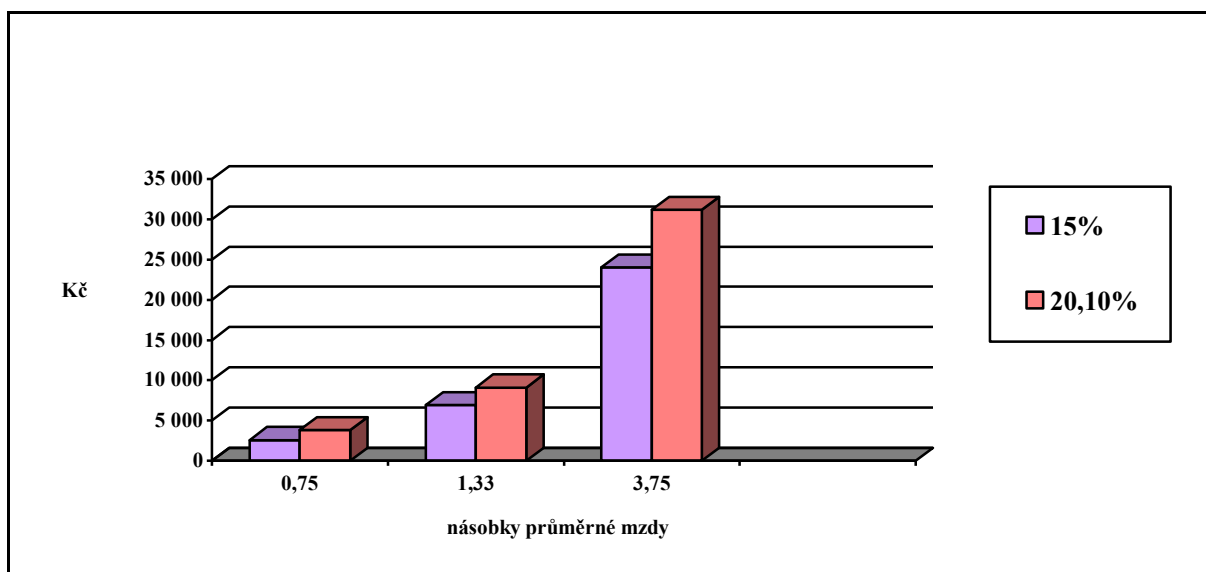
Položka	Poplatník + 1 dítě					
	Sazba daně 15 %			Sazba efektivní daně 20,1 %		
Násobky p. mzdy	0,75	1,33	3,75	0,75	1,33	3,75
Průměrná mzda	17 963	31 855	89 816	17 963	31 855	89 816
SHM	24 250	43 004	121 252	24 250	43 004	121 252
SP	1 166	2 071	5 838	1 166	2 071	5 838
ZP	808	1 433	4 041	808	1 433	4 041
Záloha	3 638	6 451	18 188	4 874	8 644	24 372
Poplatník	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070	2 070
Dítě	967	967	967	967	967	967
Záloha po slevě	601	3 414	15 151	1 837	5 607	21 335
Celkem odvod	2 575	6 918	24 030	3 811	9 111	31 214

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4.22 i graf č. 4.5 vypovídají u zaměstnance se mzdou nižší než průměrná mzda, který má jedno nezaopatřené dítě, o tom, že pokud by došlo k navýšení sazby daně ze současné 15 % na efektivní sazbu ve výši 20,1 %, nemělo by to na jeho odvody velký vliv, kdežto pro zaměstnance s vysokými příjmy přesahující 3,75 násobek průměrné mzdy by to znamenalo, výrazné navýšení jeho měsíčních odvodů.

ČR patří mezi členské země OECD, kde je daň stanovena rovnou 15% sazbou daně, která je ve srovnání s ostatními zeměmi stanovena na nízké úrovni. Nejvyšší úsporu přináší občanům s nadstandardními příjmy, kde se nejvíce promítá její nízká sazba. Pokud by byla daň nastavena ve výši efektivní daně, zaměstnancům s nízkými příjmy, by se tato změna téměř nedotkla a zaměstnanci s vyššími příjmy by naopak odváděli daleko větší odvody než je tomu v roce 2010 při 15% sazbě daně.

Graf č. 4.5 Výše měsíční daňové povinnosti zaměstnance

Zdroj: Vlastní zpracování

4.2.2 Zdanění zaměstnance v ČR a SR 2010

Tato oblast se věnuje srovnání měsíční odvodové povinnosti u nás a v SR. Byly zvoleny tři odlišné násobky průměrné mzdy a výši těchto odvodů jsou uvedeny v tabulce č. 4.23. Dosažené výsledky názorně zobrazeny v grafu č. 4.6.

Tabulka č. 4.23 Zdanění zaměstnance v ČR a SR v roce 2010

Poplatník + 1 dítě							
Položka	Sazba daně 15 % ČR			Položka	Sazba daně 19 % SR		
Násobky průměrné mzdy	0,75	1,33	3,75	Násobky průměrné mzdy	0,75	1,33	3,75
Průměrná mzda	17 963	31 855	89 816	Průměrná mzda	14 382	25 504	71 910
SHM	24 250	43 004	121 252	SP	1 352	2 397	6 760
SP	1 166	2 071	5 838	ZP	575	1 020	2 876
ZP	808	1 433	4 041	ZD	12 455	22 087	62 274
Záloha	3 638	6 451	18 188	Poplatník	8 210 ²⁷	8 210	8 210
Poplatník	2 070	2 070	2 070	Z.z.d.	4 300	13 900	54 100
Dítě	967	967	967	Záloha	817	2 641	10 279
Zálo. po slevě	601	3 414	15 151	Dítě	489 ²⁸	489	489
Celkem odvod	2 575	6 918	24 030	Celkem odvod	2 255	5 569	19 426

Zdroj: Vlastní zpracování

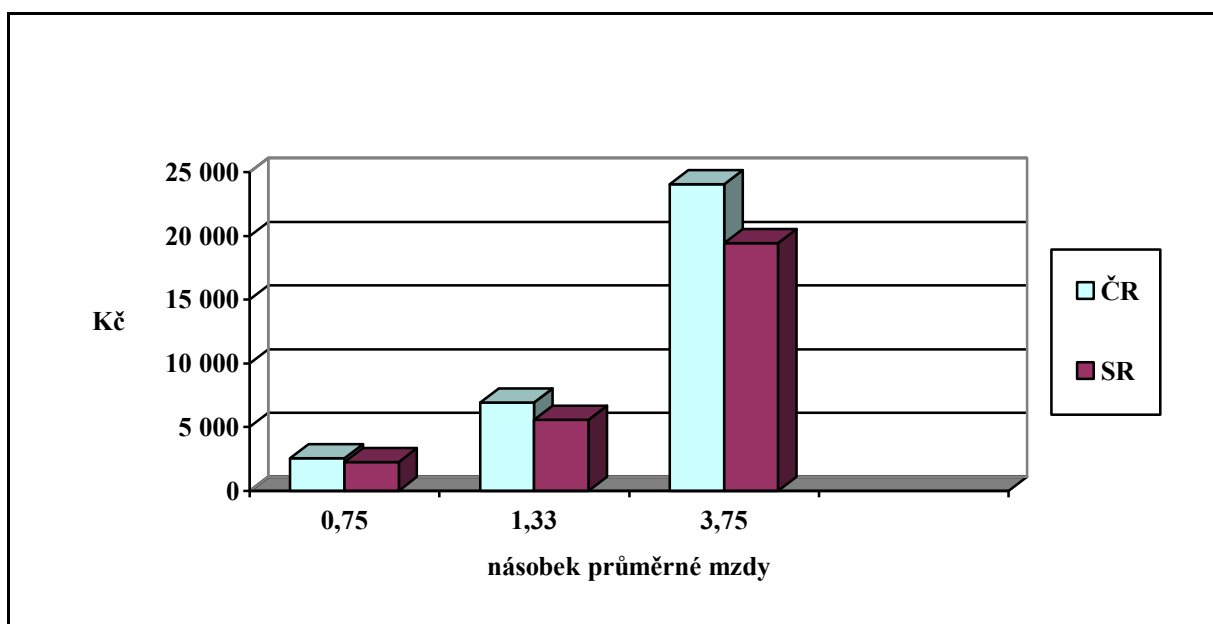
SHM – superhrubá mzda, SP – sociální pojištění, ZP – zdravotní pojištění, ZD – základ daně, Z. z. d. – zdanitelný základ daně.

Z dosažených výsledků lze vidět, že s růstem mzdy roste také odvodová povinnost jak v ČR, tak i v SR. I když v ČR zaměstnanec odvede na dani z příjmů fyzických osob poměrně málo, tak celkové odvody na sociálním a zdravotním pojištění, které vznikají jeho zaměstnavateli, jsou velmi vysoké. To je zapříčiněné právě zavedením superhrubé mzdy. U zaměstnance jehož měsíční příjem je nižší než průměrná mzda, je odvodová povinnost ve srovnatelné výšce jak v ČR, tak i v SR. Značný rozdíl lze pozorovat u 3,75 násobku průměrné mzdy, tedy u vysokopříjmového zaměstnance. Přestože český zaměstnanec odvede měsíčně společně 26 % ze mzdy na odvodech a slovenský zaměstnanec 32,4 %, odvodová povinnost je u všech násobků průměrné mzdy vyšší v ČR nežli v SR. Nezáleží tedy jen na výši daňových sazeb, ale odvodovou povinnost značně ovlivňují i slevy na dani a sociální stav zaměstnance.

²⁷ Přepočet kurzu ČNB k 1. 1. 2010.

²⁸ Přepočet kurzu ČNB k 1. 1. 2010.

Graf č. 4.6 Měsíční odvod zaměstnance v roce 2010

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3. Roční zúčtování daně z příjmů fyzických osob v ČR a SR v letech 2000 a 2010

Pro roční zúčtování v roce 2000 a 2010 byl stanoven fiktivní roční hrubý příjem zaměstnance pana Petra Nováka, který uplatňoval ve všech případech odpočitatelnou položku na nezaopatřené dítě a poplatníka, která se během posledních deseti let měnila jak v ČR, tak i na SR. Ve všech níže uvedených příkladech pan Novák uplatňuje odpočet na životní pojištění, které činí 8 000 Kč/Sk. V příloze č. 6 a v příloze č. 7 je k nahlédnutí vyplněné daňové priznání pro rok 2010 pro zaměstnance v ČR i SR. Pan Novák nedosahoval během roku žádné jiné příjmy.

4.3.1. Rozdíl v ročním zúčtování daně z příjmů fyzických osob v roce 2000 a 2010 v ČR

Během posledních deseti let došlo v ČR k významným změnám, co se týče výpočtu ročního vyúčtování daně z příjmů fyzických osob. Zatímco v roce 2000 se od hrubého příjmu odečítalo sociální a zdravotní pojištění zaměstnance za rok, v roce 2010 se k hrubému příjmu naopak pojištění přičítá. Jedná se ale o pojištění hrazené zaměstnavatelem. Tento způsob navyšuje základ daně, od něhož se dále mohlo v roce 2010 odečíst pouze životní pojištění

ve výši 8 000 Kč. Zaměstnanci se odpočet na poplatníka a dítě využil jako sleva na vypočtené dani. Proto lze v tabulkách č. 4.24 a č. 4.25 vidět, že i když byly v roce 2000 částky na osobní odpočty stanoveny na vyšší úrovni, stejně v konečné fázi zaplatil daň vyšší než v roce 2010. Během let došlo také ke změně daňové sazby. V roce 2000 se počítala daň z daňových pásem, kdežto v roce 2010 byla sazba daně stanovena pevně na 15 %. V uvedených tabulkách lze vidět i rozdíl v celkové roční daňové povinnosti, která je v roce 2000 čtyřnásobně vyšší oproti roku 2010. Všechny tyto změny mají za následek to, že čistý roční příjem zaměstnance s jedním dítě, který během roku platí životní pojištění, je v roce 2010 vyšší nežli v předcházejících deseti letech.

Tabulka č. 4.24 Roční zúčtování daně z příjmu fyzických osob pana Nováka za rok 2000 v Kč

Roční vyúčtování	Zaměstnanec		Zaměstnavatel	
Roční hrubý příjem	250 000			
Zdravotní pojištění	4,5 %	11 250	9 %	22 500
Sociální pojištění	8 %	20 000	26%	65 000
Základ daně	218 750			
Odpočitatelná položka	- Poplatník			38 040
	- Dítě			23 520
	- Životní pojištění			8 000
Upravený ZD	149 200			
Daň	15 300 + 20 % (47 200)			24 740
Roční daňová povinnost	55 990			
Čistý roční příjem	162 760			

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4.25 Roční zúčtování daně z příjmu fyzických osob pana Nováka v roce 2010 v Kč

Roční vyúčtování	Zaměstnanec		Zaměstnavatel	
Roční hrubý příjem	250 000		-	
Zdravotní pojištění	4,5 %	11 250	9 %	22 500
Sociální pojištění	6,5 %	16 250	25 %	62 500
Základ daně	335 000			
Odpočitatelná položka	- Životní pojištění		8 000	
Upravený ZD	327 000			
Daň	15 %	49 050		
Slevy na dani	- Poplatník		24 840	
	- Dítě		11 604	
Daň po slevě	12 606			
Roční daňová povinnost	12 606			
Čistý roční příjem	209 894			

Zdroj: Vlastní zpracování

4.3.2. Rozdíl v ročním zúčtování daně z příjmů fyzických osob v roce 2000 a 2010 v SR

Na Slovensku se algoritmus výpočtu během posledních deseti let téměř nezměnil. Došlo ale k jedné zásadní změně, ve výšce sazby daně a jejího způsobu výpočtu. Daňovou reformou v roce 2004 se sazba daně z příjmu fyzických osob ustanovila ve výšce 19 %. V roce 2010 měl zaměstnanec nárok na odpočet životního pojištění ze základu daně, který v roce 2000 nebyl zaveden. Také částky na poplatníka změnily svou výšku. Zatímco před deseti lety si mohl zaměstnanec uplatnit odpočet na poplatníka ve výšce 38 760 Sk, v roce 2010 to bylo trojnásobně více. Naopak na dítě si mohl odečíst více v roce 2000. Z níže uvedených výpočtů je vidět, že větší daň odvedl zaměstnanec v roce 2000. Taktéž jeho celkové daňové povinnosti byly vyšší, a tudíž v roce 2000 nedosáhl zaměstnanec takového čistého příjmu jako v roce 2010. Všechny dosažené výsledky jsou přehledy zobrazeny v příloze č. 5. V tabulkách č. 4.26 a č. 4.27 jsou výpočty pro roční zúčtování daně z příjmu fyzických osob v roce 2000 a 2010.

Tabulka č. 4.26 Roční zúčtování daně z příjmu fyzických osob pana Nováka v roce 2000
v Sk

Roční vyúčtování	Zaměstnanec		Zaměstnavatel	
Roční hrubý příjem	250 000		-	
Zdravotní pojištění	4 %	10 000	10 %	25 000
Sociální pojištění	9,4 %	23 500	26,5 %	66 250
Základ daně	216 500			
Odpočitatelná položka	- Poplatník			38 760
	- Dítě			11 400
Upravený ZD	166 400			
Daň	22 800 + 25% (16 400)			26 900
Roční daňová povinnost	60 400			
Čistý roční příjem	189 600			

Zdroj: Vlastní zpracování

Tabulka č. 4.27 Roční zúčtování daně z příjmu fyzických osob pana Nováka v roce 2010
v Sk

Roční vyúčtování	Zaměstnanec		Zaměstnavatel	
Roční hrubý příjem	250 000		-	
Zdravotní pojištění	4 %	10 000	10 %	25 000
Sociální pojištění	9,4 %	23 500	25,2 %	63 000
Základ daně	216 500			
Odpočitatelná položka	- Poplatník			121 278
	- Dítě			7 234
	- Životní pojištění			8000
Upravený ZD	79 900			
Daň	19 %	15 181		
Roční daňová povinnost	48 681			
Čistý roční příjem	201 319			

Zdroj: Vlastní zpracování

5 ZÁVĚR

Zpracováním diplomové práce jsem měla příležitost více nahlédnout do problematiky týkající se daně z příjmů fyzických osob a udělat si tak svůj názor na danou situaci jak v České republice, tak i na Slovensku. Získala jsem tím podrobné informace o dani z příjmů a byla jsem schopna podle určitých ukazatelů, výpočtů a výsledků porovnat rozdíly ve vybraném institutu.

Stejně tak jako v České republice, tak i na Slovensku zákon o dani z příjmů prochází každoročně řadou novelizací a podobnou situaci lze očekávat i do budoucna. Z hlediska vývoje daně z příjmů lze shrnout několik důležitých momentů v každé z těchto. Těmito okamžiky byly bezesporu daňové reformy, které výrazně ovlivnily nejen daň z příjmů fyzických osob. Účel těchto reforem spočíval v tom, že mělo být dosaženo spravedlnosti, efektivity a také jednoduchosti.

V případě České republiky proběhla během sledovaného období řada změn. V roce 2005 došlo k zavedení daňového bonusu, na němž získávají zejména osoby s nízkými příjmy, a také bylo zavedeno společné zdanění manželů, které ale nemělo dlouhé trvání. Další důležitou změnou bylo o rok později nahrazení vybraných nezdanitelných částí slevami na dani a v neposlední řadě také zavedení lineární sazby daně z příjmů fyzických osob v roce 2008. Právě tento rok se v mé práci ukázal jako stěžejní, jelikož od tohoto roku se výpočty aplikované na zaměstnance začaly značně odlišovat nejen od předcházejících let, ale také ve srovnání se Slovenskem. Tím, že existují nezdanitelné částky a slevy na dani, nelze o tzv. rovné dani říci, že by byla stejná pro všechny, jelikož její skutečná výše je odlišná. To se prokázalo ve výpočtech daňové povinnosti na typovém zaměstnanci, jehož skutečná míra zdanění byla podstatně vyšší. Tudíž se nelze divit tomu, že daňová povinnost zaměstnance byla ve všech sledovaných obdobích vyšší, při nižší sazbě daně než na Slovensku. Nelze opomenout také algoritmus výpočtu daně, který se nikdy předtím nepoužíval. O dani z příjmů ze závislé činnosti, již byla věnována pozornost v celé čtvrté kapitole, lze tedy bezpochyby napsat, že během v období posledních deseti let prošla velmi významnou transformací.

Stejně jako v České republice i na Slovensku došlo v pozorované době k důležitým zvrátům, které se projeví na dani z příjmů fyzických osob a samozřejmě také na mnou analyzovanou

daň z příjmů ze závislé činnosti. Na Slovensku proběhla daňová reforma již v roce 2004 a jejích hlavním cílem bylo vytvořit moderní daňový systém. Po reformě se ZDP značně zredukoval a přestal svou nepřehledností komplikovat daňový systém. Zavedení tzv. rovné daně mělo zanedbatelný dopad ve středním rozpětí výše příjmů, do které spadal zaměstnanec, jehož jsem využila k výpočtům. Zaměstnanec značně ovlivnilo zavedení nezdánitelného minima a také přepracování nezdánitelných částí základu daně v roce 2007.

Touto analýzou jsem dospěla k názoru, že v letech 2000 a 2004 se od sebe daň z příjmů ze závislé činnosti v České republice a na Slovensku nijak zvlášť neodlišovala a měla rostoucí tendenci. Tento stav nijak nenarušilo ani zavedení rovné daně na Slovensku v roce 2004. Daňová povinnost zaměstnance se zvětšovala rok od roku, ale nijak závratným tempem. V letech 2008 a 2010 dochází k výraznému navýšení odvodové povinnosti v České republice, která je spojena s vysokými odvody na sociální a zdravotní pojištění. Velmi významnou roli u této daně hrají slevy na dani a nezdánitelné částky základu dani a v neposlední řadě také sociální situace zaměstnance.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje:

1. MARKOVÁ, H. *Daňové zákony 2010*. Úplná znění platná k 1. 1. 2010. 18. vydání. Praha: GRADA Publishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-247-3206-0.
2. NERUDOVIČ, D. *Harmonizace daňových systémů zemí Evropské unie*. 2. vyd. Praha: ASPI, 2008. 238s . ISBN 978-80-7357-386-7.
3. PRUKNER, K. *Daně podnikatelských subjektů*. verze 2008.
4. SCHULZOVÁ, A. a kol. *Daňovníctvo, daňová teória a politika 2007*. 2. vyd. Bratislava: Iura Edition, 2007. 200 s. ISBN 978-80-8078-161-3.
5. ŠIROKÝ, J. *Daně v Evropské unii*. 2. aktualizované a rozšířené vydání. Praha: Linde, 2007. 255 s. ISBN 978-80-7201-649-5.
6. ŠIROKÝ, J. a kol. *Daňové teorie*. 2. vyd. Praha: C. H. Beck, 2008. 301 s. ISBN 978-80-7400-005-8.
7. VANČUROVÁ, A., LÁCHOVÁ, L. *Daňový systém ČR 2008 aneb učebnice daňového práva*. Praha: VOX, 2008. 319 s. ISBN 978-80-86324-72-2.
8. ZUBALOVÁ, A. a kol. *Daňové teórie a ich využitie v praxi*. Bratislava: Iura Edition, 2008. 198 s. ISBN 978-80-8078-228-3.

Internetové zdroje – www stránky

9. ATALICOVÁ, J., GALÁBOVÁ M., KRÁLOVÁ J. Prognózovanie vybraných daní na Slovensku [online] c 2006 [cit. 2011 – 02 - 19]. Dostupný z WWW: <http://www.scribd.com/doc/7089435/EA13-Prognozovanie-Vybranych-DaniNaSlovensku>
10. Daň z příjmů a její optimalizace – Sfinance.cz [online] c 1996 – 2007 [cit. 2011 – 01 - 25]. Dostupný z WWW: <http://www.sfinance.cz/osobni-finance/informace/dan-z-prijmu-tuzemsko-rocni-zuctovani/>
11. Daň z příjmů fyzických osob, 2008 [online] c 2008 [cit. 2011 – 01 - 13]. Dostupný z WWW: http://www.komora.cz/vzdelavani-a-lidske-zdroje/prirucka-pro-podnikani-v-roce-2008/chap_11581/10-dan-z-prijmu-fyzickych-osob.aspx
12. Elektronická zbierka zákonov [online] c 1999 – 2011 [cit. 2011 – 02 - 26]. Dostupný z WWW: <http://www.zbierka.sk/default.aspx?sid=3&category=11>
13. GAVENDA, T. Socialne odvody – Hnonline. sk [online] c 2011 [cit. 2011 – 03 - 01]. Dostupný z WWW: <http://finweb.hnonline.sk/c1-40843990-socialne-odvody-kedy-ako-kolko>
14. GOLLA, P. Daně a ekonomika u našich sousedů [online] c 2009, poslední revize 24. Ledna 2006 [cit. 2011 – 02 - 13]. Dostupný z WWW: <http://www.iporadce.cz/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=78556&zor=1>
15. GOLLA, P. Kdy ulatnit daňové zvýhodnění na děti – Finace.cz [online] c 2000 – 2011 [cit. 2011 – 01 - 13]. Dostupný z WWW: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/253132-kdy-lze-uplatnit-danove-zvyhodneni-na-deti-/>
16. GOLLA, P. Výše daní se výrazně liší – Profit.cz [online] c 2010 [cit. 2011 – 03 - 12]. Dostupný z WWW: <http://www.profit.cz/clanek/vyse-dani-se-vyrazne-lisi.aspx>
17. Jak vysoké daně platíme – Dům financí.cz [online] c 2006 - 2011 [cit. 2011 – 03 - 23]. Dostupný z WWW: <http://dumfinanci.cz/dane/jak-vysoke-dane-platime>

18. Kdy neplatí Evropané daň z příjmu – Studentskenoviny.cz [online] c 2000 - 2011 [cit. 2011 – 03 - 30]. Dostupný z WWW: <http://www.studentskefinance.cz/zpravy/finance/287217/>
19. Kdy platí občané u našich soused nižší daně [online] c 2011 [cit. 2011 – 04 - 02]. Dostupný z WWW: <http://mp.aspi.imagic.cz/blog/detail-prispevku/articleid-595-kdy-plati-obcane-u-nasich-sousedu-nizsi-dane/>
20. Když rovná daň není rovná – FinExpert.cz [online] c 2002 – 2011 [cit. 2011 – 02 - 20]. Dostupný z WWW: <http://finexpert.e15.cz/rubriky/kdyz-rovna-dan-neni-rovna>
21. Koncepcia daňovej reformy v rokoch 2004 – 2006 [online] c 2005 [cit. 2011 – 02 - 15]. Dostupný z WWW: <http://www.finance.gov.sk/Default.aspx?CatID=3995#tag05>
22. KRAJČÍR, Z., ÓDOR L. Prvý rok daňovej reformy alebo 19 % v akci – Sulik.sk [online] c 2005 [cit. 2011 – 03 - 16]. Dostupný z WWW: http://www.sulik.sk/files/12/file_8_1.pdf
23. LUKÁŠOVÁ, J. Změny v sociální a zdravotním pojištění v roce 2010 – Podnikatel.cz [online] c 2007 – 2011 [cit. 2011- 04 - 07]. Dostupný z WWW: <http://www.podnikatel.cz/clanky/zmeny-v-pojisteni-v-roce-2010/>
24. MAREK, L. Daň z příjmu na Slovensku – Finance.cz [online] c 2000 - 2011 [cit. 2011 – 02 - 15]. Dostupný z WWW: <http://www.finance.cz/zpravy/finance/54691/>
25. MEZIOVÁ, V. Priznanie k dani z príjmov fyzických osôb za rok 2000 – Poradca.sk [online] c [cit. 2011 – 01 - 10]. Dostupný z WWW: <http://www.poradca.sk/SubPages/OtvorDokument/Clanok.aspx?idclanok=5603&zor=1>
26. MIKLOŠ, I. Daňová reforma na Slovensku – Cepin.cz [online] c 2005 – 2011 [cit. 2011 – 03 - 15]. Dostupný z WWW: <http://www.cepin.cz/cze/prednaska.php?ID=391>

27. Pojistné na české zdravotní pojištění Gov.cz [online] c 2011 [cit. 2011 – 04 - 06].
Dostupný z WWW:
http://portal.gov.cz/wps/portal/_s.155/708/place?uzel=656&POSTUP_ID=665&PRVEK
28. Příjmy ze závislé činnosti a funkční požitky – Měšec. Cz [online] c 1998 - 2011[cit. 2010 – 12- 30]. Dostupný z WWW: <http://www.mesec.cz/dane/dan-z-prijmu/pruvodce/prijmy-ze-zavisle-cinnosti-a-funkcnich-pozitku/>
29. Reforma podle MF sníží daňové zatížení Finanční noviny. Cz [online] c 2011 [cit. 2011 – 03 - 01]. Dostupný z WWW: <http://www.financninoviny.cz/os-finance/zpravy/reforma-podle-mf-snizi-danove-zatizeni-meni-vypocet-i-sazbu/611125>
30. Rovná daň: Slovenská praxe– Měšec.cz [online] c 1998 - 2011 [cit. 2010 – 12 - 08].
Dostupný z WWW: <http://www.mesec.cz/clanky/rovna-dan-slovenska-praxe/>
31. Rovná daň – Mf sr. Cz [online] c 2005 [cit. 2011 – 01 - 31]. Dostupný z WWW:
http://www.mfcr.cz/cps/rde/xchg/mfcr/xsl/ek_fiskalni_vyhledy_39964.html?year=2008
32. Sociální a zdravotní pojištění v roce 2010[online] c 2010 [cit. 2010 – 12 - 11].
Dostupný z WWW: http://www.cssz.cz/NR/rdonlyres/07C019F7-B1EA-48EA-8F328FC082C7A3AC/0/NP201001_tabulka.pdf
33. SOKOL P. Slovensko vzor daňové reformy – Cevro.cz [online] c 2011 [cit. 2011 – 03 - 20]. Dostupný z WWW: <http://www.cevro.cz/cs/cevrorevue/aktualnicislo-on-line/2005/2/42286-slovensko-vzor-danove-reformy.html>
34. Slovenskomá jendno z nejnižších daňových zatížení – Firemní finance. Cz [online] c 2000 – 2011 [cit. 2011 – 04 - 01]. Dostupný z WWW:
<http://www.firemnifinance.cz/zpravy/finance/280630-slovensko-ma-jedno-z-nejnisich-danovych-zatizeni/>
35. Slovensko. Zákon č. 595 o dani z příjmů [online] c [cit. 2010 – 12 - 29]. Dostupný z WWW: <http://www.vyvlastnenie.sk/predpisy/zakon-o-dani-zprijomov/>

36. ŠŤASTNÁ A., HOLUB M., KOZELOVSKÝ T. Vývoj hlavních ekonomických a sociálních ukazatelů ČR 1990 – 2009 – Vupsv.cz [online] c 2010 [cit. 2010 – 12 - 11]. Dostupný z WWW:
http://www.vupsv.cz/sites/File/publikacni_cinnost/bulletiny/bullNo25.pdf

37. Zdravotné poistenie – Gov.sk [online] c 2010 [cit. 2010 – 12 - 29]. Dostupný z WWW:
<http://portal.gov.sk/Portal/sk/Default.aspx?CatID=39&aid=925>

Právní předpisy

WWW.zbierka.sk [čerpáno v období 1. 1. 2010 – 30. 3. 2011].

WWW.sbirka.cz [čerpáno v období 1. 1. 2010 – 30. 3. 2011].

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů.

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti.

Zákon č. 592/1992 Sb., o pojistném na všeobecné zdravotní pojištění.

SEZNAM ZKRATEK A SYMBOLŮ

ZDP	Zákon o daních z příjmů ČR
SZDP	Slovenský zákon o dani z příjmů
FO	Fyzické osoby
PO	Právnícké osoby
PŽM	Platné životní minimum
ZDPSR	Zákon o daních z příjmů Slovenské republiky
SP	Sociální pojištění
OSVČ	Osoba samostatně výdělečně činná
OECD	Organizace pro hospodářskou spolupráci a rozvoj
ZP	Zdravotní pojištění
NČZD	Nezdanitelná část základu daně
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
ZTP/P	Zdravotně těžce postižený s potřebou průvodce
EUR	Euro (měna)
ID	Invalidní důchod
PID	Plný invalidní důchod
MVZ	Minimální vyměřovací základ

SEZNAM TABULEK A GRAFŮ

Seznam tabulek:

Tabulka č. 2.1	Vývoj sazeb a pásem DZFO
Tabulka č. 2.2	Přehled paušálních sazeb u příjmů z podnikání
Tabulka č. 2.3	Roční a měsíční slevy na dani pro rok 2010
Tabulka č. 2.4	Daňové zvýhodnění a daňový bonus
Tabulka č. 2.5	Výpočet čisté mzdy pro rok 2010
Tabulka č. 3.1	Druhy sociálního pojištění a výše sazeb pojištění
Tabulka č. 3.2	Vývoj sazeb daně z příjmů fyzických osob v letech 2000 - 2010
Tabulka č. 3.3	Přehled paušálních sazeb u příjmů z podnikání
Tabulka č. 3.4	Výše daňového bonusu v letech 2009 - 2010
Tabulka č. 3.5	Výpočet čisté mzdy pro rok 2010
Tabulka č. 4.1	Měsíční a roční nezdánitelné částky v ČR a SR
Tabulka č. 4.2	Sazby zdravotního pojištění v roce 2000
Tabulka č. 4.3	Sazby sociálního pojištění v roce 2000
Tabulka č. 4.4	Výpočet měsíční mzdy v ČR za rok 2000
Tabulka č. 4.5	Výpočet měsíční mzdy v SR za rok 2000
Tabulka č. 4.6	Měsíční sazba pro výpočet záloh u zaměstnance v ČR pro rok 2004
Tabulka č. 4.7	Sazby daně z příjmů fyzických osob v roce 2004 v SR
Tabulka č. 4.8	Nezdánitelné částky pro rok 2004
Tabulka č. 4.9	Sociální pojištění v roce 2004
Tabulka č. 4.10	Výpočet měsíční mzdy v ČR
Tabulka č. 4.11	Výpočet měsíční mzdy v SR
Tabulka č. 4.12	Slevy na dani, daňový bonus, nezdánitelné částky v ČR a SR pro rok 2008
Tabulka č. 4.13	Sociální pojištění v roce 2008 v ČR a SR
Tabulka č. 4.14	Výpočet čisté mzdy za rok 2008 v ČR
Tabulka č. 4.15	Výpočet čisté mzdy za rok 2008 v SR
Tabulka č. 4.16	Slevy na dani, daňový bonus, nezdánitelné částky v ČR a SR pro rok 2010
Tabulka č. 4.17	Sociální pojištění v roce 2010 v ČR a SR

Tabulka č. 4.18	Výpočet čisté mzdy za rok 2010 v ČR
Tabulka č. 4.19	Výpočet čisté mzdy za rok 2010 v SR
Tabulka č. 4.20	Čistá mzda pro ČR a SR v období 2000 - 2010
Tabulka č. 4.21	Vývoj efektivní sazby daně v letech 2000, 2004, 2008 a 2010
Tabulka č. 4.22	Výpočet daňové povinnosti zaměstnance za rok 2010
Tabulka č. 4.23	Zdanění zaměstnance v ČR a SR v roce 2010
Tabulka č. 4.24	Roční zúčtování daně z příjmů fyzických osob pana Nováka za rok 2000 v Kč
Tabulka č. 4.25	Roční zúčtování daně z příjmů fyzických osob pana Nováka za rok 2010 v Kč
Tabulka č. 4.26	Roční zúčtování daně z příjmů fyzických osob pana Nováka za rok 2000 v Sk
Tabulka č. 4.27	Roční zúčtování daně z příjmů fyzických osob pana Nováka za rok 2010 v Sk

Seznam grafů:

Graf č. 4.1	Průměrná hrubá mzda v ČR a SR v Kč
Graf č. 4.2	Výše daňové povinnosti poplatníka v daných letech v ČR a SR
Graf č. 4.3	Vývoj čisté měsíční mzdy ve vybraných letech v ČR a SR
Graf č. 4.4	Efektivní sazba daně
Graf č. 4.5	Výše měsíční daňové povinnosti zaměstnance
Graf č. 4.6	Měsíční odvod zaměstnance v roce 2010

Seznam obrázků:

Obrázek č. 2.1	Systém pojištění v ČR
Obrázek č. 3.1	Předmět daně z příjmů fyzických osob
Obrázek č. 3.2	Rozdělení sociálního pojištění
Obrázek č. 3.3	Dělení příjmů dle § 6 SZDP

Prohlášení o využití výsledků diplomové práce

Prohlašuji, že:

- jsem byl seznámen s tím, že na mou diplomovou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. – autorský zákon, zejména § 35 – užití díla v rámci občanských a náboženských obřadů, v rámci školních představení a užití díla školního a § 60 – školní dílo;
- beru na vědomí, že Vysoká škola báňská – Technická univerzita Ostrava (dále jen VŠB-TUO) má právo nevýdělečně, ke své vnitřní potřebě, diplomovou práci užít (§ 35 odst.3);
- souhlasím s tím, že diplomová práce bude v elektronické podobě archivována v Ústřední knihovně VŠB-TUO a jeden výtisk bude uložen u vedoucího diplomové práce. Souhlasím s tím, že bibliografické údaje o diplomové práci budou zveřejněny v informačním systému VŠB-TUO;
- bylo sjednáno, že s VŠB-TUO, v případě zájmu z její strany, uzavřu licenční smlouvu s oprávněním užít dílo v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- bylo sjednáno, že užít své dílo, diplomovou práci, nebo poskytnout licenci k jejímu využití mohu jen se souhlasem VŠB-TUO, která je oprávněna v takovém případě ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které byly VŠB-TUO na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše).

V Ostravě dne 29. dubna 2011

Renáta Medvecká

Adresa trvalého pobytu studenta:

Halenkov 634

756 03 VSETÍN

